

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΑΦΝΗ ΙΙΙ»
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΕΚΦΟΒΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ
ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ**

ΕΓΧΕΙΡΙΔΕΙΟ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

11/8/2010

DAPHNE III

«Awareness raising and prevention on bullying among students: development and implementation of a school based training program for teachers»

Συγγραφή: Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι

Δρ Ερνεστίνια Σισμάνη-Παπακώστα

Έλενα Τρύφωνος

Ντανιέλλα Χριστοφίδου

Γιώτα Πιερή

Στέφανος Δημητρίου

Χρυστάλλα Μαζέρη

Μαρίνα Πασπαρή

Δήμητρα Νικολάου

Επιμέλεια: Δρ Ε. Σισμάνη-Παπακώστα

Δρ Άννα Παραδεισιώτου

Γενική Εποπτεία: Ερευνητική ομάδα

Δρ Άννα Παραδεισιώτου

Δρ Ερνεστίνια Σισμάνη-Παπακώστα

Χρυσόστομος Λαζάρου

**Γλωσσική Επιμέλεια: Γεωργία Κούμα – Φιλολόγος -
Επιθεωρήτρια Μέσης Εκπαίδευσης**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	4
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΑΦΝΗ ΙΙΙ»	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
- ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ	
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ	8
1. <i>Τρέχει - τρέχει ο Ορφέας...</i> Σκέψεις ενός Γέρικου Δέντρου	
Δραστηριότητες	11
2. Ένα Αλλιώτικο Μετάλλιο	13
Δραστηριότητες	16
3. Μοναξιά μου όλα!	19
Δραστηριότητες	23
4. Μάτια Κλειστά!	25
Δραστηριότητες	28
5. Πανικός στον Κυβερνοχώρο!	31
Δραστηριότητες	36
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	39

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΑΦΝΗ ΙΙΙ»

Διακρατικό Πρόγραμμα αύξησης της ενημερότητας και πρόληψης της εκφοβιστικής συμπεριφοράς μεταξύ μαθητών: ανάπτυξη και εφαρμογή ενός σχολικού προγράμματος κατάρτισης για εκπαιδευτικούς.

Η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων του Υπουργείου Υγείας, συμμετέχουν στο Διακρατικό Πρόγραμμα «Αύξηση της ενημερότητας και πρόληψη της εκφοβιστικής συμπεριφοράς μεταξύ μαθητών: ανάπτυξη και εφαρμογή ενός σχολικού προγράμματος κατάρτισης για εκπαιδευτικούς» (Awareness raising and prevention on bullying among students: development and implementation of a school based training program for teachers). Το συγκεκριμένο πρόγραμμα έχει εφαρμοστεί πιλοτικά με επιτυχία σε δέκα σχολεία παγκύπρια (πέντε σχολεία ελέγχου και πέντε σχολεία πειραματικά) κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010.

Το νέο αυτό πρόγραμμα στο χώρο του σχολείου αποτελεί συνέχεια του προγράμματος «Διερεύνηση αναγκών και αύξηση της ενημερότητας για την εκφοβιστική συμπεριφορά μεταξύ των μαθητών στα σχολεία» (Needs Assessment and Awareness Raising Program for Bullying in Schools), το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα *Δάφνη ΙΙ* και στο οποίο επίσης συμμετείχαν, με επιτυχία, η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και οι Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων του Υπουργείου Υγείας. Με την εφαρμογή του πρώτου προγράμματος και την καταγραφή των αναγκών σε σχέση με το φαινόμενο του εκφοβισμού στα σχολεία της Κύπρου μέσα από μια ποσοτική και ποιοτική ερευνητική ανάλυση, επιβεβαιώθηκε ότι το φαινόμενο του εκφοβισμού αποτελεί πραγματικότητα και στα κυπριακά σχολεία (σημειώνεται ότι ένα σημαντικό ποσοστό 20% των μαθητών δήλωσαν ότι έχουν υπάρξει θύτες ή θύματα).

Το πρόγραμμα «*Δάφνη ΙΙΙ*» αναφέρεται στην πρόληψη της εκφοβιστικής συμπεριφοράς μέσα από την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών. Συντονιστής του Προγράμματος είναι η Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου της Ελλάδας και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα *Δάφνη ΙΙΙ*. Μαζί με την Ελλάδα και την Κύπρο, στο πρόγραμμα συμμετέχει η Πολωνία (Πανεπιστήμιο Νικόλαος Κοπέρνικος - Τμήμα Ψυχιατρικής) και η Λιθουανία (Πανεπιστήμιο του Βίλνιους).

Το πρόγραμμα «*Δάφνη ΙΙΙ*» στοχεύει στην πρόληψη της εκφοβιστικής συμπεριφοράς (bullying) μεταξύ των μαθητών στο σχολείο μέσω της ανάπτυξης και εφαρμογής ενός

«προληπτικού εργαλείου που αυξάνει την ενημερότητα» για τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Στα πλαίσια του προγράμματος, ομάδα εκπαιδευτικών ψυχολόγων ανέλαβαν τη συγγραφή του συγκεκριμένου βιβλίου το οποίο απευθύνεται σε μαθητές Δημοτικής Εκπαίδευσης και έχει ως στόχο την ενημέρωση, κατανόηση και αντιμετώπιση του φαινομένου του εκφοβισμού μέσα από μια σειρά ιστοριών με θέμα τις διάφορες μορφές εκφοβιστικής συμπεριφοράς. Οι ιστορίες αυτές είναι προσαρμοσμένες στην πραγματικότητα της παιδικής ηλικίας και στα δεδομένα της κυπριακής εκπαίδευσης και γενικότερα της κυπριακής κοινωνίας.

Ευελπιστούμε ότι τα κείμενα αυτά θα βοηθήσουν τα παιδιά να αντιληφθούν το πολύπλοκο και σοβαρό θέμα της εκφοβιστικής συμπεριφοράς μέσα από ένα ευχάριστο τρόπο διδασκαλίας. Το προϊόν αυτό αποτελεί ομαδική εργασία των εκπαιδευτικών ψυχολόγων που εμπλέκονται στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «*Δάφνη III*» και της ερευνητικής ομάδας της Κύπρου.

Ερευνητική Ομάδα Κύπρου

Δρ Άννα Παραδεισιώτου, Παιδοψυχίατρος

Δρ Ερνεστίνα Σισμάνη-Παπακώστα, Ανώτερος Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος

Χρυσόστομος Λαζάρου, Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

Η σχολική βία αποτελεί ένα διαχρονικό, παγκόσμιο, κοινωνικό φαινόμενο με πολύπλοκες επιπτώσεις στη διαδικασία της μάθησης και τη ψυχική υγεία των μαθητών. Η βία στο σχολείο παρατηρείται σε πολλές μορφές και το φαινόμενο της εκφοβιστικής συμπεριφοράς αποτελεί μια από τις πολλές μορφές σχολικής βίας. Το φαινόμενο του *σχολικού εκφοβισμού ή bullying*, όπως είναι γνωστός ο όρος στη διεθνή βιβλιογραφία, έχει αρχίσει να παίρνει ανησυχητικές διαστάσεις στη σχολική κοινότητα, σε διεθνές επίπεδο.

Ο εκφοβισμός αποτελεί μια μορφή επιθετικής συμπεριφοράς που εμφανίζεται κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, στη σχολική πραγματικότητα με σοβαρές επιπτώσεις στην ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών και των εφήβων. Παγκόσμια ερευνητικά δεδομένα (Smith and others, 1987, 1995) καταδεικνύουν ότι ένα σημαντικό ποσοστό ατόμων στο χώρο του σχολείου (15-20 %) έχουν βιώσει συμπεριφορές εκφοβισμού.

Η εκφοβιστική συμπεριφορά παρατηρείται όταν ένα άτομο γίνεται συχνά θύμα αρνητικών σχολίων ή συμπεριφορών από ένα ή περισσότερα άτομα και αδυνατεί να υπερασπιστεί τον εαυτό του (Olweus, 1993). Συνήθως είναι επίμονη, δηλαδή επαναλαμβάνεται, και μπορεί να διαρκέσει για εβδομάδες, μήνες ή και χρόνια. Η εκφοβιστική συμπεριφορά μπορεί να είναι άμεση ή έμμεση. Δεν περιλαμβάνει μόνο τη σωματική βία, αλλά περιλαμβάνει και άλλες μορφές βίας, όπως το λεκτικό και τον ψυχολογικό εκφοβισμό (π.χ. διάδοση φημών, κοροϊδίες, βρισιές, συκοφαντίες), τον κοινωνικό αποκλεισμό (π.χ. αποκλεισμός από την ομάδα των συνομηλίκων, το παιχνίδι κτλ.), το σεξουαλικό εκφοβισμό (χειρονομίες ή σχόλια με σεξουαλικό περιεχόμενο) και τον ηλεκτρονικό εκφοβισμό που διαπράττεται μέσω του διαδικτύου ή των κινητών τηλεφώνων.

Το φαινόμενο του εκφοβισμού, όπως κάθε φαινόμενο σχολικής βίας, αποτελεί ένα πολύπλοκο φαινόμενο εξουσίας και δύναμης που εκπηγάζει από την επιθυμία του δράστη να ασκήσει ή να ασκεί συνεχώς εξουσία κάνοντας κατάχρηση της δύναμής του. Διαπράττεται δηλαδή μια συστηματική κατάχρηση δύναμης, αλλά και μια επιθυμία για κυριαρχία πάνω στους άλλους. Μέσα σε αυτή τη σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ θύματος και θύτη υπάρχει ανισότητα σε ό,τι αφορά στη δύναμη των εμπλεκομένων.

Οι ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις του φαινομένου του εκφοβισμού και της σχολικής βίας, τόσο στα παιδιά-θύματα όσο και στα παιδιά θύτες και παρατηρητές, είναι πολλές και σοβαρές. Οι μελλοντικές συνέπειες είναι σημαντικές και μπορεί να επηρεάσουν την ψυχική τους υγεία και την ενήλικη ζωή τους.

Τα παιδιά θύματα είναι περισσότερο ευάλωτα από τα υπόλοιπα παιδιά και έχουν αυξημένες πιθανότητες να παρουσιάσουν κατάθλιψη, άγχος, χαμηλή αυτοεκτίμηση-αρνητική αυτοεικόνα, αισθήματα ανασφάλειας, σχολική φοβία και ψυχοσωματικά προβλήματα, όπως πονοκεφάλους, πόνους στην κοιλιά, διαταραχές ύπνου, μαθησιακές δυσκολίες και κοινωνική απόσυρση.

Οι μαθητές - θύματα χαρακτηρίζονται συνήθως από άγχος και ανασφάλεια, είναι υπερβολικά ήσυχα και ευαίσθητα παιδιά, εσωστρεφή με χαμηλή αυτοεκτίμηση και δύσκολα υπερασπίζονται τον εαυτό τους. Αντίθετα, τα παιδιά - θύτες, οι νταήδες, είναι συνήθως παιδιά που παρά το γεγονός ότι φαίνονται σίγουρα για τον εαυτό τους, μπορεί επίσης να έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση, είναι επιθετικά και επιρρεπή σε παραβίαση κανόνων, έχουν θετική στάση στη βία και στην αντικοινωνική συμπεριφορά.

Τα παιδιά - θύτες, τα παιδιά που εμπλέκονται στη σχολική βία και την παραβατικότητα, νωρίς κατά την παιδική τους ηλικία, έχουν αυξημένες πιθανότητες να εξελιχθούν σε ενήλικες με προβλήματα κοινωνικοποίησης, προσαρμογής και τελικά να αναπτύξουν εγκληματικότητα κατά την ενήλικη ζωή τους. Επίσης, μπορεί να παρουσιάζουν έντονα παρορμητική συμπεριφορά, με στοιχεία σοβαρής υπερκινητικότητας, με χαμηλό επίπεδο ενσυναίσθησης (empathy), δυσκολίες διαλεκτικής επίλυσης των διαφορών τους, καθώς και διαχείρισης της επιθετικότητάς τους.

Οι ενδείξεις, που είναι δυνατόν να υποδηλώνουν ότι ένα παιδί είναι θύμα εκφοβισμού και σχολικής βίας, μπορεί να είναι πολλές, όπως ψυχοσωματικά προβλήματα, απότομη αλλαγή στη συμπεριφορά, κοινωνική απομόνωση, νυχτερινή ενούρηση, ονυχοφαγία, απομάκρυνση από κοινωνικές δραστηριότητες, μια γενικευμένη νευρικότητα και καταθλιπτική διάθεση, φοβίες, ξαφνικές αλλαγές στη διάθεση με ξεσπάσματα θυμού, κλάματα, κόπωση, καθώς και σχολική άρνηση.

Μέσα από τις ιστορίες που ακολουθούν, περιγράφονται με γλαφυρό τρόπο περιπτώσεις παιδιών που υπόκεινται σε διάφορες μορφές εκφοβιστικής συμπεριφοράς από συμμαθητές τους. Γίνεται αναφορά στις ψυχοκοινωνικές δυσκολίες που αναπτύσσουν και τονίζεται μέσα από την εξέλιξη των ιστοριών πως όταν ενδυναμωθούν και σπύσουν τη σιωπή τους, αποκαλύπτοντας το μαρτύριο που περνούν στο σχολικό περιβάλλον στους σημαντικούς ανθρώπους που τους περιβάλλουν (γονείς, εκπαιδευτικούς, φίλους), σηματοδοτείται η αρχή του τέλους της κακοποίησης που υφίστανται ίσως εδώ και χρόνια.

Τα παιδιά μέσα από τις δραστηριότητες που ακολουθούν όχι μόνο βοηθούνται να κατανοήσουν το νόημα της ιστορίας, αλλά αφήνοντας τη φαντασία και το ένστικτό τους να τα οδηγούν, πρωτοτυπούν δίνοντας το δικό τους τέλος σε κάθε ιστορία. Προτείνουν εναλλακτικές λύσεις εξόδου από το φαύλο κύκλο του εκφοβισμού και ομαλής κοινωνικής επανένταξης των πρωταγωνιστών στην ομάδα των συνομηλίκων τους.

Μέσα από διαδικασίες δραματοποίησης και βιοματικής ταύτισης αλλά και συμβολοποίησης μέσω των ζωγραφιών, η γνώση που αποκτούν μέσω της βιοματικής εμπειρίας είναι ικανή να εξασθενήσει το σχολικό εκφοβισμό, να συμβάλει στην επούλωση τυχόν τραυματικών εμπειριών που προκαλεί και να ενδυναμώσει τον ψυχισμό των παιδιών. Τα ερευνητικά δεδομένα το έχουν άλλωστε τεκμηριώσει.

Δρ. Α. Παραδεισιώτου,

Δρ. Ε. Σισμάνη - Παπακόστα

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

1. «*Τρέχει, τρέχει ο Ορφέας...*» Σκέψεις ενός Γέρικου Δέντρου

Παιδιά - Θεατές (Παρατηρητές)

Ο εκφοβισμός πέραν από τα παιδιά - δράστες και τα παιδιά - στόχους, περιλαμβάνει μια τρίτη ομάδα εξίσου σημαντική και καθοριστική, την ομάδα των **παιδιών - θεατών (bystanders)**.

Η ιστορία μας έχει ως στόχο να ευαισθητοποιήσει και να προβληματίσει τους μαθητές όσον αφορά τον κεντρικό ρόλο που διαδραματίζει η ομάδα εκείνη των μαθητών - θεατών, που υιοθετεί μια όχι άμεσα επιθετική συμπεριφορά, αλλά μπορεί να είναι εξίσου επικίνδυνη.

Είναι φυσικό πως ο εκφοβισμός μπορεί να προξενήσει συναισθήματα φόβου, άγχους και αμηχανίας στα παιδιά- θεατές μέσα στο σχολικό πλαίσιο, όταν δεν υπάρχει ξεκάθαρη πολιτική για το χειρισμό τέτοιων περιστατικών. Συχνά, επίσης, περιορίζει το δικαίωμα των μαθητών για ένα υγιές και ασφαλές μαθησιακό περιβάλλον. Έχει επιπλέον διαπιστωθεί μέσα από τη βιβλιογραφία ότι αν δεν ληφθούν μέτρα για τερματισμό του εκφοβισμού (να τίθενται συνέπειες και επιπτώσεις), τότε υπάρχουν αυξημένες πιθανότητες τα παιδιά - θεατές να μετακινηθούν κάποια στιγμή από το ρόλο των θεατών και να γίνουν ενεργητικοί δράστες.

Σημαντικό είναι τα παιδιά μέσα από την ιστορία να αντιληφθούν πόσα πράγματα μπορούν και είναι σε θέση τα ίδια να κάνουν, όταν περιπέσει στην αντίληψή τους κάποιο τέτοιο φαινόμενο. Επίσης, μέσα από την ιστορία, είναι σημαντικό να συζητηθεί ο ρόλος που κατέχουν οι ενήλικες (δάσκαλοι, καθηγητές, γονείς κτλ.), που είναι τα πρόσωπα αναφοράς των παιδιών και στα οποία θα μπορούν τα παιδιά - θεατές να απευθυνθούν και να ζητήσουν βοήθεια, χωρίς αυτό να θεωρηθεί «κάρφωμα».

Τέλος, θα τους η δοθεί ευκαιρία να συζητήσουν την έννοια της **διαφορετικότητας**, και πως αυτή και μόνο θα μπορούσε να αποτελέσει την αφορμή για εξεύρεση εναλλακτικών τρόπων επικοινωνίας. Επίσης, στόχος θα μπορούσε να είναι η εξεύρεση και των κοινών σημείων, που διευκολύνουν την κοινωνική αλληλεπίδραση των παιδιών.

«Τρέχει, τρέχει ο Ορφέας...»

Σκέψεις ενός Γέρικου Δέντρου

Τρέχει, τρέχει ο Ορφέας και τελειωμό δεν έχει... Ακόμα μια μέρα δύσκολη στο σχολείο. Ακόμη μια μέρα που τρέχει να ξεφύγει χωρίς σταματημό. Κατάντησε πλέον το σχολείο ένας αγώνας μάχης, όπου υπάρχει ένας κερδισμένος και ένας χαμένος. Δυστυχώς, τις περισσότερες φορές ο χαμένος είναι ο Ορφέας! Και πώς να μην είναι, όταν αυτός είναι ένας και οι άλλοι είναι πολλοί. Και αν ήταν και μόνο αυτοί! Υπάρχουν και κάποιοι άλλοι που ενώ δεν χτυπούν, δεν βρίζουν και δεν κοροϊδεύουν, πάλι με τη συμπεριφορά τους πληγώνουν τον Ορφέα. Με ποιο τρόπο; Με το να κοιτάζουν απλά, να παρακολουθούν, να παροτρύνουν και κάποιοι κιάλας να το απολαμβάνουν. Τι; Αυτοί νομίζετε ότι είναι λιγότερο υπεύθυνοι για το φόβο και την ντροπή που αισθάνεται ο φίλος μας;

Τι να πω και εγώ... Καθημερινά παρακολουθώ τα γεγονότα και ακούω το βουβό του κλάμα, αλλά βλέπετε δεν μπορώ να κάνω και πολλά. Είμαι απλά ένα γέρικο δέντρο, που στον κορμό του βρίσκει παρηγοριά καθημερινά ο Ορφέας, ο «Φούλης», ο «Κωφούλης» όπως τον φωνάζουν μερικοί, μερικοί... Ααα! Ξέχασα να σας το πω! Ο Ορφέας είναι ένας μαθητής με προβλήματα ακοής, δεν μπορεί δηλαδή ούτε να ακούσει αλλά ούτε και να μιλήσει! Ίσως είναι και αυτός ο λόγος που τον κοροϊδεύουν, ίσως γιατί ξέρουν ότι δεν μπορεί να πει αυτά που του συμβαίνουν, ίσως πάλι γιατί απλά κάποια παιδιά πρέπει να κοροϊδεύουν κάποιους και διάλεξαν τον Ορφέα. Τον Ορφέα που διαφέρει, τον Ορφέα που ξεχωρίζει, τον Ορφέα που είναι φιλότιμος, τον Ορφέα, που παρά τα προβλήματα ακοής του, καταφέρνει να βάζει τα διαλείμματα γκολ στο ποδόσφαιρο πιο δυνατά από τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης του.

Και να τον πάλι τον φίλο μου που κλαίει... Μα καλά, δεν παίρνει είδηση κανείς τι συμβαίνει καθημερινά; Εγώ πώς το βλέπω; Εεε! Φίλε! Σε 'σένα μιλώ... Και σε 'σένα... Παύλο, Μάριε, Σοφία... Μην φεύγετε, δεν βλέπετε πως τον κοροϊδεύουν!!! Και εσύ Αργυρή, γιατί γελάς; Πού είναι το αστείο; Αστείο είναι να σε σπρώχνουν και να σε κάνουν να αισθάνεσαι άσχημα; Θα γελούσες το ίδιο, αν σου έκαναν και σένα κάτι τέτοιο; Μα τι βλέπω! Πώς μαζεύτηκε τόσος κόσμος και παρακολουθεί και ζητωκραυγάζει και παρακινεί! Σταματήστε! Δεν έχει κάποιον να φωνάξει απλά «Σταματήστε»; Μια τόση δα λεξούλα! Πού είναι οι φίλοι σου, Ορφέα; Ααα! Να τον Σωτήρη, κάπου ανάμεσα στο πλήθος! Φαίνεται λυπημένος, έτοιμος να κλάψει, αλλά δεν μιλά, δεν φωνάζει, παρά μόνο κοιτάζει. Τι να κάνει και αυτός; Αυτόν ποιος θα τον βοηθήσει, αν τον βάλουν στο μάτι οι εκφοβιστές; Είναι και του χεριού τους, μικρόσωμος και αδύνατος. Αυτά σκέφτεται και σιωπά. Και παρακαλεί να βρεθεί κάποιος άλλος, πιο δυνατός και τρομερός να σώσει τον φίλο του. Κάποιος σαν τον Superman, που έχει υπερφυσικές δυνάμεις και μπορεί να βοηθά τους καλούς. Αχ, να μπορούσε και αυτός να βάλει μια μάσκα στο πρόσωπο, για να μη φαίνεται ποιος είναι, και να τους δώσει ένα μάθημα όλους αυτούς τους νταήδες... Αυτά σκέφτεται, όταν ξαφνικά:

ΣΤΑΜΑΤΑ!: Πώς νομίζεις ότι θα εξελιχθεί η ιστορία;

Προτεινόμενο τέλος της ιστορίας:

Ακούει τη φωνή της Ειρήνης, της Μελίνας και του Ορέστη να φωνάζουν: «Σταματήστε, φτάνει πια! Δεν πάει άλλο...» Ναι, είναι κάποια παιδιά από το σχολείο που θέλουν να βοηθήσουν τον Ορφέα και τολμούν. Και ξαφνικά αισθάνεται ότι δεν χρειάζεται να είσαι ήρωας των παραμυθιών για να έχεις τη δύναμη να βοηθήσεις, γιατί οι πραγματικοί ήρωες είναι ανάμεσά μας. Τρέχει, τρέχει και αυτός να σταθεί στο πλάι τους. «Ένας για όλους και όλοι για ένα!», μουρμουρίζει.

Μα τι βλέπουν τα γέρικά μάτια μου... Καλά βλέπω ή απόκτησα τώρα στα γεράματα τη μυωπία των δέντρων; Πόσοι έτρεξαν να βοηθήσουν τον Ορφέα... Ο καθένας με τον τρόπο του... Κάποιος απλά να του συμπαρασταθεί, κάποιος να του δώσει ένα χαρτομάντιλο να σκουπίσει τα δάκρυά του, κάποιος να πουν στους εκφοβιστές ότι αυτό δεν θα το ανεχτούν πλέον και κάποιος άλλοι να τρέξουν να ειδοποιήσουν ένα δάσκαλο, έναν υπεύθυνο, κάποιον τελοσπάντων. Τώρα σταμάτησε ο Ορφέας να τρέχει! Τρέχουν οι φίλοι του γι' αυτόν! Τελικά, τι μπορεί να κάνει ο άνθρωπος άμα θέλει... Ναι, εντάξει το παραδέχομαι!!! Σίγουρα μπορεί να κάνει περισσότερα από τα δέντρα, φτάνει να το θέλει και να έχει το καλό μέσα του. Θυμήθηκα τώρα την ιστορία εκείνου του παππού με τον εγγονό του, που μάζευε αστερίες στην ακρογιαλιά και τους έριχνε και πάλι στη θάλασσα για να τους σώσει. «Αυτό που κάνεις είναι μάταιο, πάντα θα υπάρχουν αστερίες έξω από το νερό, δεν μπορείς να αλλάξεις την κατάσταση», του είπε μια μέρα ο παπούς του. Ο μικρός εγγονός κοίταξε τον αστερία που κρατούσε στα χέρια του και τον έριξε και πάλι στη θάλασσα. «Για αυτόν τον αστερία όμως, μπορώ να την αλλάξω», του απάντησε.

Και να που πέρασαν οι μέρες, οι βδομάδες και οι μήνες... Και να και πάλι τον φίλο μου που κάθεται να ξαποστάσει στο κορμό μου. Αυτή τη φορά όμως είναι χαρούμενος και χαμογελά. Η ζωή του έχει αλλάξει, η καθημερινότητά του είναι διαφορετική, πιο όμορφη και πιο μαγευτική. Τώρα πια έχει φίλους, τώρα πια δεν φοβάται. Τώρα η διαφορετικότητά του είναι αυτή που τον κάνει ξεχωριστό. Έχει μάθει στους φίλους του ότι οι άνθρωποι μπορούν να επικοινωνούν όχι μόνο με λέξεις, αλλά και με νοήματα και με εκφράσεις, αλλά απλά και με ένα χαμόγελο... «Το χαμόγελο είναι μια γλώσσα που μιλούν σε όλο τον κόσμο», του είχε πει κάποτε η μητέρα του. Γι' αυτό και ο Ορφέας χαμογελά τόσο συχνά... Και εγώ, που δε μπορώ να χαμογελάσω, γέρνω κάθε τόσο τα κλαδιά μου και δίνω στον Ορφέα μια αγκαλιά!

Τρέξε λοιπόν, Ορφέα, στην αγκαλιά μου και σε όλες τις υπέροχες αγκαλιές της ζωής σου!

Α΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1. Γιατί πιστεύετε πως ο Ορφέας γίνεται στόχος εκφοβισμού;

-----

2. Πώς άραγε αισθάνεται ο Ορφέας;

-----

3. Τι θα κάνατε, αν ήσασταν εσείς στη θέση του Ορφέα;

-----

4. Εκτός από την ομάδα των δραστών, ποιοι άλλοι συμμαθητές του διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της ιστορίας και πώς άραγε νιώθουν;

-----

5. Τι πιστεύετε ότι άλλαξε και ένιωσε καλύτερα ο Ορφέας στο τέλος της ιστορίας μας;

-----

6. Έχετε αντιληφθεί να συμβαίνουν τέτοια περιστατικά στο χώρο του σχολείου σας; Αν ναι, κάνατε κάτι για να βοηθήσετε και τι;

Β΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

1. Ζωγραφίζω ένα μέρος της ιστορίας που επέλεξα.
2. Ζωγραφίζω το τέλος της ιστορίας.

Γ' ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΣΕΝΑΡΙΑ ΓΙΑ ΥΠΟΔΥΣΗ ΡΟΛΩΝ (ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ)

ΣΕΝΑΡΙΟ Α'

Είναι διάλειμμα και ο Φώτης στέκεται στη γραμμή για ν' αγοράσει το πρωινό του απ' την καντίνα του σχολείου του. Ο Μέλιος, ένας μαθητής μεγαλύτερης τάξης, τον πλησιάζει λέγοντάς του: «Δώσε μου τα λεφτά σου, αλλιώς αλίμονό σου!».

Ως υπεύθυνοι θεατές λέμε και κάνουμε τα ακόλουθα...

ΣΕΝΑΡΙΟ Β'

Η Λόλα ξεκινά να διαδίδει στη τάξη ένα κουτσομπολιό και να χαρακτηρίζει τη Βούλα μ' ένα άσχημο επίθετο. Η Βούλα καταλαβαίνει πως έχει ξεκινήσει και πάλι το ίδιο μαρτύριο γι' αυτήν, όμως φοβάται να πει ο,τιδήποτε.

Ως υπεύθυνοι θεατές λέμε και κάνουμε τα ακόλουθα...

ΣΕΝΑΡΙΟ Γ'

Μόλις κτύπησε το κουδούνι του σχολείου, μετά το διάλειμμα, και τα παιδιά τρέχουν να μπουν στην τάξη τους. Ο Ρογήρος λέει στον Μόδεστο με δυνατή φωνή «Έτσι και σηκώσεις το χέρι σου εξυπνάκια να μιλήσεις στα Ελληνικά, θα έχεις άσχημα ξεμπερδέματα με μένα μόλις σχολάσουμε!».

Ως υπεύθυνοι θεατές λέμε και κάνουμε τα ακόλουθα...

ΣΕΝΑΡΙΟ Δ'

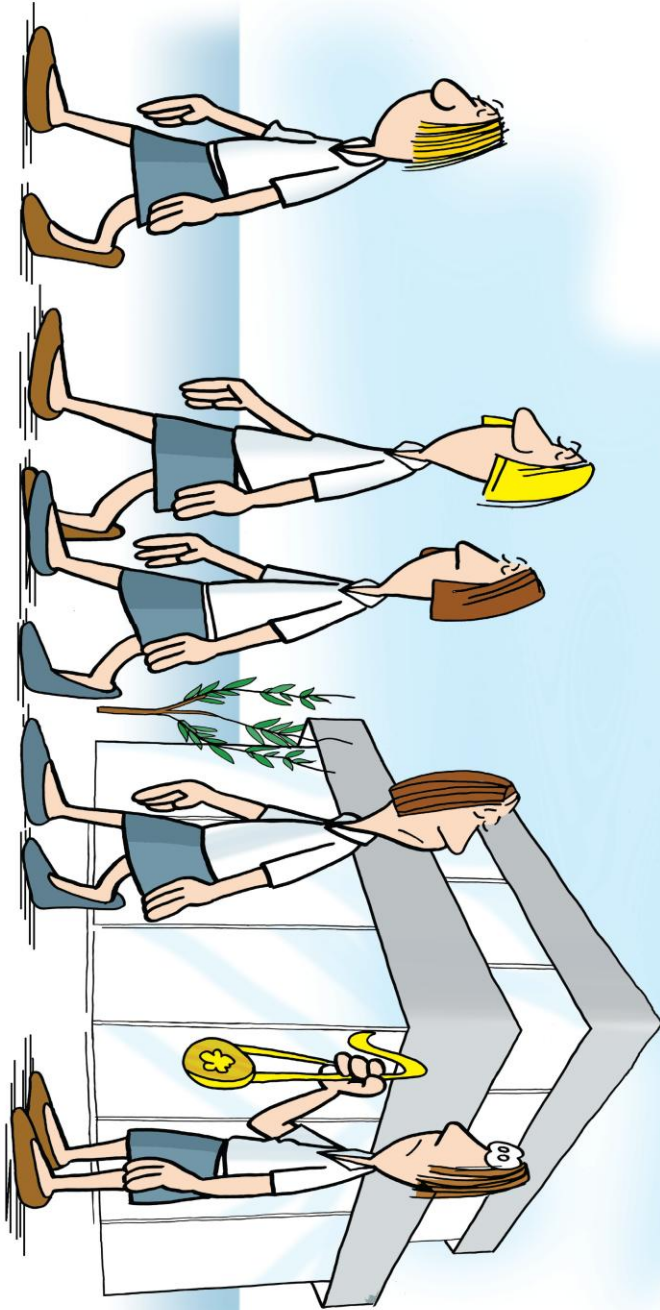
Μια ομάδα αγοριών παίζει ποδόσφαιρο στο γήπεδο του σχολείου. Ο Μίλτος κοιτώντας τον Φίλιο, του λέει: «Είσαι άχρηστος στο ποδόσφαιρο, δεν έχεις υπόθεση. Και πρόσεξέ με! Μη νομίζεις πως επειδή σε αφήσαμε να παίζεις μαζί μας προχτές, το ίδιο θα γίνει και σήμερα! Άκουσες;»

Ως υπεύθυνοι θεατές λέμε και κάνουμε τα ακόλουθα...

ΣΕΝΑΡΙΟ Ε'

Λίγο πριν μπει η δασκάλα στην τάξη, μια ομάδα μαθητών πιάνει το βιβλίο της Κασσάνδρας και το κρύβει, λέγοντάς της «Μην τολμήσεις να μαρτυρήσεις στη δασκάλα ότι σου το κρατάμε εμείς!» Η Κασσάνδρα άφωνη, κοκκινίζει από ντροπή αλλά δεν λέει τίποτα.

Ως υπεύθυνοι θεατές λέμε και κάνουμε τα ακόλουθα...

2. Ένα Αλλιώτικο Μετάλλιο

Τρέχει σαν άνεμος, τρέχει σαν σφαίρα! Πάντα πρώτη στους αγώνες του σχολείου, στους Παγκύπριους Αγώνες στίβου και φέτος ετοιμάζεται για τα πιο μεγάλα ταξίδια! Πανευρωπαϊκοί Αγώνες στίβου! Σαν όνειρο μοιάζει που τα κατάφερε να προκριθεί! Πόσο ανυπομονεί να τρέξει! Όταν τρέχει, τα ξεχνάει όλα! Δες και ο άνεμος που τρέχει μαζί της εξαφανίζει κάθε σκέψη και αφήνει μονάχα το μυαλό να σκέφτεται το στόχο. Το στόχο της νίκης! Τη στιγμή που θα φθάσει πρώτη στο τέρμα. Πρώτη στο τέρμα φθάνει τις πιο πολλές φορές, η Σεμέλη! Τι ωραίο όνομα, της λένε όσοι τη γνωρίζουν πρώτη φορά! Σαν μέλι μοιάζει η Σεμέλη! Είναι πάντα τόσο γλυκιά, ήρεμη και τρυφερή. Αγριεύει όμως στον αγώνα. Μοιάζει να αλλάζει πρόσωπο, να αποκτά φτερά και μια δύναμη τόσο παράξενη και σπουδαία. Μια δύναμη που συνήθως δεν υπάρχει στην καθημερινότητά της. Μια δύναμη που μάλλον υπάρχει, αλλά είναι κάπου βαθιά καλά κρυμμένη. Κρυμμένη βαθιά μέσα της και αναβλύζει μόνο όταν φθάσει η ώρα και η μεγάλη στιγμή της κούρσας. Τότε ορμά, πλημμυρίζει το κορμί της, τον εαυτό της, το είναι της όλο και της δίνει οδηγίες! Τρέξε, τρέξε σαν σφαίρα και ξεπέρασέ τους όλους, μπορείς, μπορείς να τους νικήσεις! Και τότε ξέρει ότι μπορεί, μπορεί να νικήσει κάθε εμπόδιο!

Η Σεμέλη χάνει τη δύναμή της στο σχολείο. Νοιώθει αδύναμη στην τάξη, αδύναμη στα διαλείμματα. Δυσκολεύεται στα μαθήματα, κυρίως στο γράψιμο. Δεν αγαπά το γράψιμο καθόλου, αντίθετα, το φοβάται και δεν μπορεί να εκφράσει αυτά που σκέφτεται μέσα από το γραπτό λόγο. Οι εκθέσεις την τρομάζουν και προτιμά να χαζεύει από το παράθυρο, όταν τα υπόλοιπα παιδιά γράφουν. Τα διαλείμματα η Σεμέλη δεν περνά όμορφα όπως παλιά! Οι φίλες της δεν είναι πια κοντά της και μένει μόνη στην άκρη της αυλής, παρακολουθώντας τα υπόλοιπα παιδιά να διασκεδάζουν. Πώς έγινε αυτό, δεν το κατάλαβε ούτε η ίδια καλά- καλά!

Η Σεμέλη πάντα είχε κάποιες φίλες. Δεν ήταν ποτέ ιδιαίτερα κοινωνική, αλλά συνήθως περιτριγυριζόταν από κορίτσια και αγόρια και περνούσε ωραία τα διαλείμματα. Ποτέ δεν ήταν αρχηγός. Πάντα ακολουθούσε τις άλλες και προσπαθούσε να ενταχθεί στην παρέα τους. Με προσπάθεια και κόπο τα κατάφερνε. Μέχρι πριν από μερικούς μήνες όταν ξαφνικά, χωρίς να καταλάβει το γιατί, όλα τα κορίτσια ακόμη και τα αγόρια άρχισαν να την αποφεύγουν. Ήταν τότε που κέρδισε το πρώτο χρυσό της μετάλλιο στους Παγκύπριους Αγώνες στίβου και έτρεξε με καμάρι να το δείξει στην τάξη και σε όλα τα παιδιά. Κανείς δεν χάρηκε, ούτε καν της έδωσαν την παραμικρή σημασία. Μόνο η δασκάλα τη συγχάρηκε και έδειξε με καμάρι το μετάλλιο στην τάξη. Τα παιδιά το διάλειμμα απομακρύνθηκαν από κοντά της και στις προσπάθειές της να τα πλησιάσει, αυτά απομακρύνονταν ολοένα και περισσότερο, ψιθυρίζοντας ο ένας στον άλλο κάτι στο αυτί! Ακόμη δεν κατάλαβε τι έλεγαν και αν την κατηγορούσαν! Από εκείνη τη μέρα «16 Σεπτεμβρίου» ήτανε δεν τη ξεχνά ποτέ, κανένα κορίτσι, κανένα αγόρι δεν την πλησιάζει και δύσκολα της απευθύνουν το λόγο, ακόμη και κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Πέρασαν τόσοι μήνες και η Σεμέλη δεν τολμά να ρωτήσει τι συμβαίνει. Ντρέπεται να προσεγγίσει τα κορίτσια και φοβάται την αντίδρασή τους. Παραμένει μήνες τώρα σιωπηλή και η σιωπή άρχισε να γίνεται τόσο βαρετή και αφόρητη! Στο μυαλό της είναι το ταξίδι που πρόκειται να κάμει τους επόμενους αγώνες και τα διαλείμματα ξεφεύγει

πλάθοντας στο μυαλό της το ταξίδι, απολαμβάνοντας τους αγώνες και βλέποντας με τη φαντασία της τη νίκη και το επόμενο χρυσό μετάλλιο στα χέρια της. Έτσι χαμένη μέσα στη φαντασία της περνά τα διαλείμματα η Σεμέλη. Η Σεμέλη που μοιάζει με μέλι, μα τελευταία μέσα της όλο κλαίει!

Στην πραγματικότητα θα ήθελε πολύ να έχει φίλες. Να μπορεί να μοιραστεί τις χαρές και τις λύπες της μαζί τους. Δεν την φτάνουν οι αγώνες και τα μετάλλια. Ξέρει πόσο μόνη νοιώθει και η μοναξιά δεν την αφήνει να χαρεί καθόλου! Θα ήθελε πολύ να μοιραστεί την αγωνία του ταξιδιού και να διηγηθεί την κάθε λεπτομέρεια με πάθος στις φίλες της σαν επιστρέψει στο σχολείο. Μα οι φίλες της δεν ενδιαφέρονται και δεν θέλουν να ακούσουν τις αγωνίες και τα όνειρά της. Έτσι χαμένη στις σκέψεις της η Σεμέλη πλάθει στο νου της άλλες σκηνές πιο χαρούμενες και ελπίζει πως κάποια στιγμή όλα θα αλλάξουν.

Τα απογεύματα περνούν γρήγορα και ευχάριστα. Άλλωστε εκτός σχολείου η Σεμέλη περνά άνετα, χαλαρά και σχετικά ευτυχισμένα. Μια φίλη κολλητή της λείπει για να είναι χαρούμενη! Μια φίλη να μοιράζεται τα μυστικά της που τώρα τα μοιράζεται με μια αλλιώς φίλη, την «Ελένη», που έπλασε με τη φαντασία της αρχικά για να δείχνει στο σχολείο πως έχει και αυτή μια μοναδική καλή φίλη, μα στη συνέχεια που της έγινε συνήθεια και σιγά-σιγά άρχισε να τη θεωρεί απαραίτητη. Με την «Ελένη» μοιράζεται τα πάντα! Μιλά μαζί της τα βράδια πριν κοιμηθεί, την κουβαλά μέσα της στο σχολείο και της εξηγεί τα προβλήματά της τα διαλείμματα. Η «Ελένη» την ακούει και τη στηρίζει, μα προπαντός δεν πρόκειται να φύγει να την αφήσει ποτέ!

Απόψε με δάκρυα στα μάτια και αγκαλιά την «Ελένη» στο φούξια υπνοδωμάτιο, την «Ελένη» που δεν υπάρχει μα είναι πλέον τόσο σημαντική για αυτή, παραπονιέται και απορεί γιατί κανένας δεν την κάνει πια παρέα. «Πες μου, Ελένη, τι τους έχω κάνει; Κι αν έχω κάνει κάτι λάθος, δεν έπρεπε να μου το πουν; Γιατί μου συμπεριφέρονται συνέχεια τόσο άσχημα; Μήπως φταίω εγώ; Μήπως είμαι στα αλήθεια βαρετή, πληκτική και άχαρη και μου αξίζει να είμαι πάντα μόνη; Μήπως δεν θα έχω ποτέ ξανά φίλες και θα περνάω το χρόνο μου μιλώντας σε σένα, που δεν υπάρχουν άλλωστε στ' αλήθεια»; Κλαίει με αναφιλητά. Σπαράζει η Σεμέλη στο κλάμα και θέλει να ουρλιάξει, να φωνάξει σε όλα τα παιδιά ένα μεγάλο «Γιατί»; Γιατί δεν την προσκαλούν πια στα πάρτι και στα γενέθλια; Γιατί την αποφεύγουν κάθε ώρα και στιγμή; Γιατί; Γιατί; Γιατί; Κρατώντας σφικτά το χρυσό μετάλλιο της στο χέρι, η Σεμέλη ξαφνικά νοιώθει να γεμίζει δύναμη από το μετάλλιο. Μια δύναμη που νοιώθει μόνο την ώρα του αγώνα. «Ένας αγώνας είναι και η ζωή, σκέφτεται, και εγώ δεν ξέρω να χάνω!» Το μετάλλιο μοιάζει να μεταφέρει στο χέρι της δύναμη. Νιώθει το χέρι της να ζεσταίνεται, το κορμί της να γεμίζει ενέργεια και την καρδιά της να κτυπά γρήγορα όπως τη στιγμή που φτάνει πρώτη στο τέρμα. Το μετάλλιο μοιάζει να γεμίζει με δύναμη και ασφάλεια κάθε κομμάτι του κορμιού της, κάθε κύτταρο της αρχίζει να πάλλεται! Ναι, είναι πια σίγουρη, τώρα έχει βρει τη δύναμη να ζητήσει εξηγήσεις για όλα τα «Γιατί;» που τη βασανίζουν!

ΣΤΑΜΑΤΑ!: Πώς νομίζεις ότι θα εξελιχθεί η ιστορία;

Προτεινόμενο τέλος της ιστορίας:

Η Σεμέλη σηκώθηκε πολύ νωρίς σήμερα. Έφτιαξε τα μακριά της μαλλιά σε αλογοουρά και ετοιμάστηκε για το σχολείο. Στο χέρι κρατούσε τη σχολική τσάντα και μέσα κουβαλούσε το χρυσό της μετάλλιο. Ήταν πιο αποφασισμένη από ποτέ. «Σήμερα θα τελειώσουν όλα», σκέφτηκε. «Μου οφείλουν μια απάντηση. Έτσι λέει και η μαμά: Πάντα να αναζητάς το δίκαιο και να μην ντρέπεσαι ποτέ να μιλήσεις, η σιωπή δεν είναι πάντοτε χρυσός». Με αυτές τις σκέψεις και με μια δύναμη που συνήθως την έχει μόνο κατά τη διάρκεια των αγώνων, η Σεμέλη έφτασε σήμερα στο σχολείο.

Δεν περίμενε στιγμή. Με το που μπήκε στην τάξη πρωί- πρωί, κάθισε κοντά σε τρεις συμμαθήτριές της που μιλούσαν για κάτι άσχετο και παρακολούθησε τη συζήτηση για λίγο. Στη συνέχεια, κρατώντας σφιχτά το μετάλλιο στο ένα της χέρι κρυμμένο κάτω από το θρανίο, άρχισε να μιλά ασταμάτητα, αργά και καθαρά. «Θα ήθελα πολύ να ξέρω γιατί μου συμπεριφέρεστε με αυτό τον τρόπο. Γιατί σταματήσατε ξαφνικά να μου μιλάτε; Γιατί δεν είμαστε πια φίλες; Γιατί δεν με αφήνετε να σας μιλήσω και έχω τόσα να σας πω; Γιατί, Γιατί, Γιατί;» Χείμαρρος τα «Γιατί;» από το στόμα της Σεμέλης. Τα κορίτσια την παρακολουθούσαν με ανοικτό το στόμα. Σε λίγη ώρα μαζεύτηκαν τριγύρω της πολλά παιδιά, μα η Σεμέλη συνέχισε να μιλά, να ρωτά και να εκφράζει τα παράπονα, τις αγωνίες, τις σκέψεις και τα συναισθήματά της.

Ήταν αυτή η σημαδιακή μέρα για τη Σεμέλη, η αρχή του τέλους! Τα παιδιά κατάλαβαν και έμοιαζαν να νιώθουν άσχημα για τη συμπεριφορά τους. Τώρα ήταν ευτυχισμένη και ένιωθε δυνατή και στο σχολείο. Καθισμένη στο παγκάκι το διάλειμμα περιγράφει με ένα δικό της γλυκό τρόπο τα όνειρα και τις αγωνίες της στις φιλενάδες της για το ταξίδι που ακολουθεί και αποχαιρετά μια για πάντα τη φανταστική, καλή της «Ελένη»!

Α΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1. Πώς νομίζετε ότι νιώθει η Σεμέλη ;

.....
.....

2. Γιατί νομίζετε ότι ο τίτλος της ιστορίας είναι ένα «Αλλιώτικο μετάλλιο»;

.....
.....

3. Έχετε παρατηρήσει το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού να συμβαίνει σε κάποιο παιδί από το σχολείο σας;

.....
.....

Β΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

1. Ζωγραφίζω ένα μέρος της ιστορίας που επέλεξα.
2. Ζωγραφίζω το τέλος της ιστορίας.

Γ' ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΣΕΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΥΠΟΔΥΣΗ ΡΟΛΩΝ (ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ)

Στην ιστορία μας, η Σεμέλη μπορεί να βρει το θάρρος να μιλήσει στα υπόλοιπα παιδιά για το πώς αισθάνεται σχετικά με τον τρόπο που της συμπεριφέρονται.

Τα παιδιά δραματοποιούν το διάλογο.

Στόχος:

Τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν ότι υπάρχουν τρόποι να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, να κατανοήσουν και να δραματοποιήσουν τον τρόπο με τον οποίο η Σεμέλη χειρίστηκε την εκφοβιστική συμπεριφορά που δεχόταν από τους συμμαθητές της.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

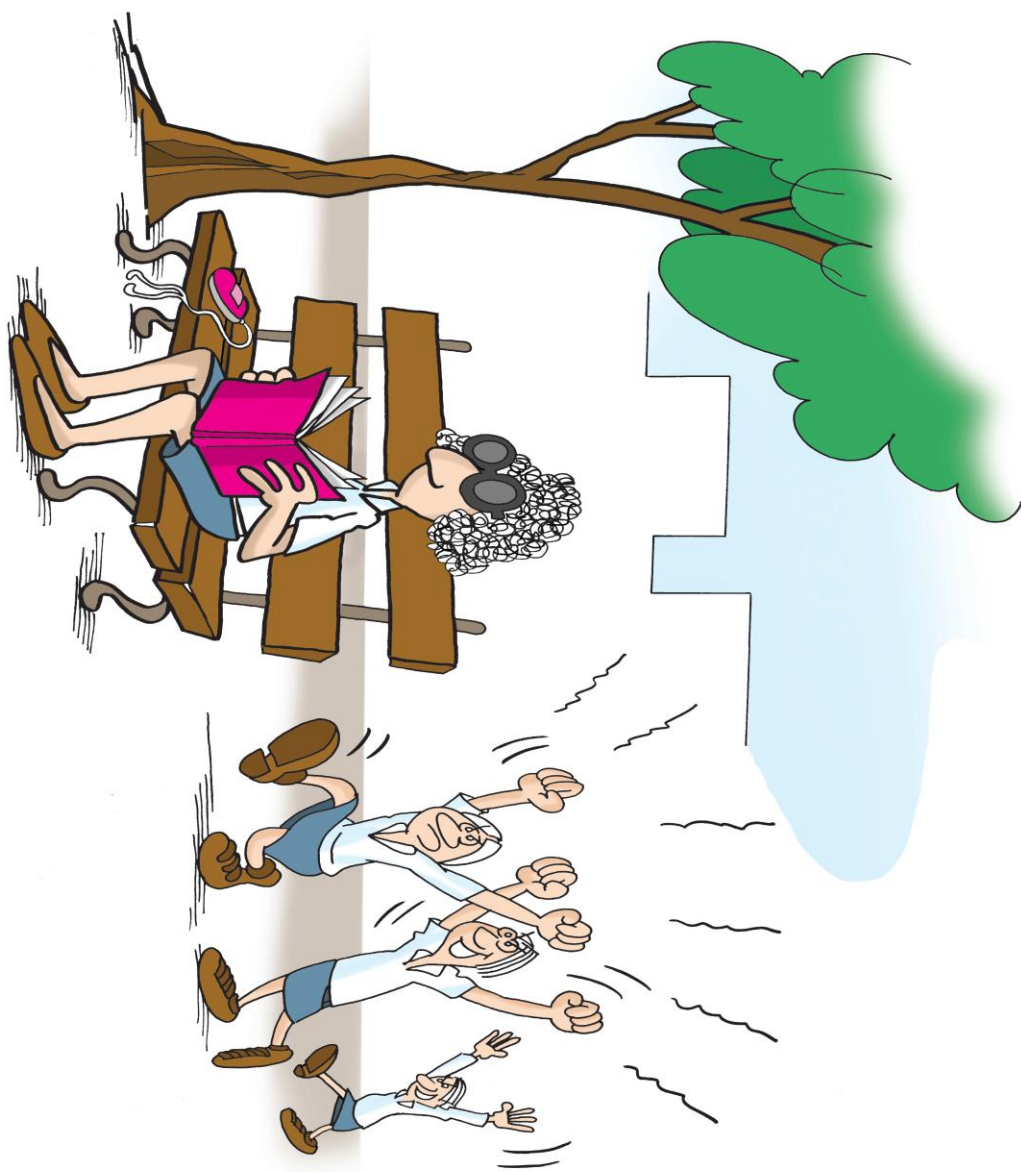
Πώς να σε

βοηθήσουμε;

Είστε συμμαθητής/τρια κάποιου παιδιού που υφίσταται κοινωνικό αποκλεισμό. Σκεφτείτε τρόπους με τους οποίους μπορείτε να βοηθήσετε το παιδί αυτό να αισθανθεί καλύτερα.

1. ....
.....
.....
.....
2. ....
.....
.....
.....
3. ....
.....
.....
.....
4. ....
.....
.....
.....

3. «Μοναξιά μου όλα!»

«Μοναξιά» τη φωνάζουν τα παιδιά στο σχολείο και η Χριστίνα προσποιείται πως το απολαμβάνει. Είναι άλλωστε το αγαπημένο της τραγούδι και το αγαπημένο της συγκρότημα.

Σήμερα, όπως κάθε διάλειμμα, η Χριστίνα κάθεται στην άκρη της αυλής και παρακολουθεί τα παιδιά να τρέχουν, να πηδούν, να χαμογελούν και να φωνάζουν δυνατά. Άλλο ένα διάλειμμα που το περνά στο αγαπημένο της παγκάκι, συντροφιά με ένα βιβλίο. Δεν διαβάζει. Προσποιείται πως διαβάζει! Προσποιείται πως είναι πολύ απασχολημένη! Δεν θέλει να καταλάβει κανένας πόσο μόνη νιώθει! Πόσο μόνη νιώθει καθημερινά στο καινούριο αυτό σχολείο που δεν αγαπά καθόλου. Το μισεί, κι ας είναι η καλύτερη μαθήτριά της τάξης. Το μισεί, κι ας την αγαπούν οι δάσκαλοι, κι ας νομίζουν οι γονείς της πως είναι όλα μια χαρά.

Να μπορούσε να φύγει και να μην ξανάρθει! Να μπορούσε να γυρίσει πίσω στο παλιό της σχολείο. Κάθεται και σήμερα στο ξύλινο παγκάκι με τα ακουστικά στ'αυτιά και ακούει ξανά *πυξ-λαξ!* Το αγαπημένο της συγκρότημα! Τρελαίνεται για μουσική. Παίζει κιθάρα με πάθος από μικρό παιδί. Ονειρεύεται τη στιγμή που θα γίνει μια σπουδαία μουσικός και θα παρουσιάσει τη δουλειά της στον κόσμο.

Σήμερα νιώθει πολύ στεναχωρημένη. Δεν έχει όρεξη να φάει, να διαβάσει, να μπει ξανά για μάθημα. Σκέφτεται τον εαυτό της και πόσο μόνη νιώθει. Σήμερα νιώθει μια απέραντη μοναξιά! Κανένα κορίτσι δεν τη συμπαθεί. Ούτε και η ίδια δεν καταλαβαίνει το γιατί. Άραγε να φταίει αυτή; Μήπως, πράγματι, είναι τόσο άχρηστη σε όλα, τόσο άτσαλη στα παιχνίδια, τόσο πληκτική για φίλη; Μήπως τελικά η Μαρία και η Στέλλα να έχουν δίκαιο που τη θεωρούν άχρηστη και της το δείχνουν με την πρώτη ευκαιρία; Μήπως να είναι, πράγματι, η αγαπημένη των δασκάλων και αυτή που όλα τα παιδιά μισούν; Θα ήθελε να είναι αλλιώς. Ας τη μισούσαν οι δάσκαλοι και να την αγαπούσαν τα παιδιά! Θα ήθελε να έχει φίλες, να της τηλεφωνούν το απόγευμα και να την κάνουν παρέα τα διαλείμματα. Πόσο ζηλεύει σήμερα τα υπόλοιπα παιδιά που περπατούν χέρι-χέρι, αγκαλιά-αγκαλιά και οργανώνουν τι θα κάνουν μαζί το απόγευμα!

Δεν είναι τυχαίο! Σκέφτεται και βουρκώνουν τα μάτια της. Στα αυτιά της η μουσική ταιριάζει απόλυτα στις σκέψεις της. «*Μοναξιά μου όλα, μοναξιά μου τίποτα!*» Έτσι νιώθει σήμερα η Χριστίνα, σαν η μοναξιά να πλημύρισε τη ζωή της, να σκέπασε το κορμί της, το σχολείο, τη γειτονιά και να την πνίγει κάθε μέρα και περισσότερο. Χείμαρρος μοιάζει σήμερα η μοναξιά που την πλημμυρίζει από παντού και δάκρυα κυλούν ασταμάτητα από τα μεγάλα πράσινα μάτια της, κάτω από τα μαύρα της γυαλιά.

Το κουδούνι που κτυπά τη βγάζει από τις σκέψεις και ετοιμάζεται να επιστρέψει στην τάξη. Τρέχει κοντά της η Δήμητρα και νιώθει ξανά εκείνο το περίεργο τρεμούλιασμα στο κορμί της. Να αμυνθεί ή να χαρεί; Τρέχει κοντά της για καλό ή για κακό; Να φοβηθεί ή να χαρεί που κάποιος την αναζητά; Η Δήμητρα την προσπερνά επιδεικτικά και της αρπάζει από τα χέρια τα ακουστικά. Στην προσπάθειά της να προλάβει να πάρει το

i-rod της προτού γίνει κομμάτια, βρίσκεται ξαφνικά στο χώμα και τα ρούχα της γεμάτα σκόνες. Με το γέλιο της Δήμητρας να τη διαπερνά, αντιλαμβάνεται ότι γύρω της έχουν μαζευτεί πολλά παιδιά. Μερικές είναι συμμαθήτρίες της και άλλες όχι. Γελούν δυνατά, την κοροϊδεύουν και συζητούν για τα λερωμένα ρούχα της, τα παράξενα σγουρά μαλλιά της, τα χοντρά της γυαλιά και απομακρύνονται!

Έτσι αβοήθητη σηκώνεται σιγά-σιγά και προσπαθεί να καθαρίσει το πρόσωπό της. Η μουσική σταμάτησε να παίζει και η Χριστίνα τρέχει στις τουαλέτες. Βλέπει τον εαυτό της στον καθρέφτη και νιώθει τόσο άσχημη! Μισά αυτά τα κατάμαυρα σγουρά μαλλιά και τα μεγάλα στρογγυλά γυαλιά της που έχουν γεμίσει χώματα και σίγουρα έχουν γδαρθεί από τις πέτρες. Ξαφνικά σκέφτεται πώς θα το πει στη μητέρα της. Τι εξηγήσεις θα δώσει για τα λερωμένα ρούχα, τα γδαρμένα γυαλιά και το σπασμένο πανάκριβο i-rod που της αγόρασε στα γενέθλιά της; Πόσα ψέματα να πει! Δεν αντέχει άλλο. Πριν δυο εβδομάδες της αγόρασε καινούργια τσάντα, αφού η Δήμητρα της την έσκισε δήθεν κατά λάθος! Η μαμά δεν θα αντέξει άλλα ψέματα. Κάτι θα καταλάβει και δεν θέλει καθόλου να τη στεναχωρήσει. Εξάλλου, φοβάται την αντίδρασή της, αν το μάθει! Θα έρθει αμέσως στο σχολείο, θα γίνει τεράστιο θέμα και δεν την φτάνουν όσα περνά, θα τη φωνάζουν και «μαμμόθρεφτο» από πάνω!

Έφτασε σχεδόν το τέλος της σχολικής χρονιάς και το μαρτύριο της Χριστίνας δεν λείπει να τελειώσει! Μόνη παρηγοριά το κουδούνι που κτυπά για να σχολάσουν! Μόνη παρηγοριά τα σαββατοκύριακα που δεν έχει σχολείο, μα σαν κοντεύει η Κυριακή το βράδυ, ξαναέρχεται πίσω εκείνο το παράξενο τρεμούλιασμα, κτυπά η καρδιά της γρήγορα και το κεφάλι της πάει να σπάσει. Η μητέρα την πήρε ήδη δυο φορές στο γιατρό για εξετάσεις, αλλά δεν της βρήκε κάτι! Όλα φυσιολογικά, της είπαν, αλλά αυτή δεν νιώθει φυσιολογική. Σαν εξωγήινος νιώθει, που δεν μοιάζει με κανένα άλλο κορίτσι στο καινούριο τούτο σχολείο. Κι όλο σκέφτεται και μονολογεί! «Γιατί, Θεέ μου, να διαφέρω, γιατί να μην είμαι σαν όλα τα άλλα κορίτσια;»

Στο σπίτι οι γονείς της την αγαπούν ιδιαίτερα. Πάντα την έχουν καλά και ό,τι ζητήσει το έχει αμέσως. Είναι, βλέπετε, μοναχοπαίδι και δεν της χαλούν χατίρι! Δεν την αφήνουν όμως να μεγαλώσει! Τουλάχιστον αυτό νιώθει η ίδια. Την προσέχουν τόσο πολύ που δεν αντιλαμβάνονται ότι έχει μεγαλώσει και μπορεί να κάμει πολλά πράγματα από μόνη της. Από αγάπη την προστατεύουν! Το ξέρει πολύ καλά, αλλά τώρα τελευταία νιώθει να πνίγεται! Παίρνει το ποδήλατό της και γυρίζει μονάχη στην καινούρια γειτονιά με τα πολυτελή σπίτια και νιώθει ελεύθερη σαν πουλί στον ουρανό που το άφησαν για λίγο έξω από το κλουβί!

Πολλές φορές σκέφτηκε να πει στη μητέρα της τι περνά στο σχολείο. Μα αμέσως διώχνει τη σκέψη μακριά. Σκέφτεται πόσο θα στεναχωρηθεί η μητέρα της που νομίζει πως όλα είναι τέλεια, που τη θεωρεί υπέροχη, έξυπνη και πανέμορφη, γεμάτη δύναμη και θάρρος! «Πόσο λάθος έχεις, μαμά!» σκέφτεται η Χριστίνα. «Δεν είμαι ούτε δυνατή, ούτε πανέμορφη και φοβάμαι, φοβάμαι πολύ! Κι είμαι μόνη, μα τόσο μόνη!» Ο μπαμπάς δεν έχει χρόνο για τα προβλήματά της, που στο κάτω -κάτω μπορεί να του φανούν γελοία και ασήμαντα μπροστά στα τόσο σοβαρά που συμβαίνουν στον κόσμο, ενώ ο παππούς κάτι

άρχισε να καταλαβαίνει και συχνά τη ρωτά πώς πάει το σχολείο. «Όλα καλά, παππού» απαντά, με ένα τεράστιο κόμπο στο λαιμό να την εμποδίζει να μιλήσει καθαρά!

Μόνο με το σκυλάκι που της χάρισε ο παππούς, τη Λευκή, μπορεί να μιλήσει και να της τα πει όλα. Κάθε βράδυ την παίρνει αγκαλιά και της ψιθυρίζει τα προβλήματά της. Η Λευκή, λες και καταλαβαίνει, σηκώνει ψηλά τα αυτιάκια της και την ακούει προσεκτικά. Μετά ξαπλώνει επάνω της και την αγκαλιάζει με το χοντρό κατάλευκο μαλλί της, σαν να προσπαθεί να την παρηγορήσει!

Η Χριστίνα σήμερα έχει κιθάρα και αγαπά πολύ το μάθημα και τον δάσκαλό της. Ο δάσκαλός της τη θεωρεί μεγάλο ταλέντο και είναι σίγουρος πως μια μέρα θα γίνει σπουδαία μουσικός. Το μάθημα τελείωσε και ο πατέρας της τηλεφώνησε πως πρόκειται να αργήσει λίγο να την πάρει. Έτσι ο δάσκαλός της, ο κύριος Νίκος, της πρότεινε να του τραγουδήσει αγαπημένα κομμάτια με τη συνοδεία της κιθάρας της. Η Χριστίνα αυθόρμητα ξεκίνησε να τραγουδά το πιο αγαπημένο της κομμάτι *«Μοναξιά μου, όλα, μοναξιά μου τίποτα, μη μ' αφήνεις τώρα που είναι όλα πιο δύσκολα»!* Τραγουδούσε κι άλλα κομμάτια η Χριστίνα, όλα εξίσου μελαγχολικά και καταθλιπτικά. «Πες κάτι πιο χαρωπό, Χριστίνα μου» της ζήτησε ο δάσκαλος, αλλά αυτή δεν ανταποκρίθηκε, έσκυψε το κεφάλι και χωρίς να τον κοιτάξει στα μάτια, του είπε ψιθυριστά «Δεν μου αρέσουν τα χαρωπά! Πιο πολύ αγαπώ το *«Μοναξιά μου όλα»*. «Θέλεις να το ξαναπαίξω;» τον ρώτησε.

Όταν τη ρώτησε ο κύριος Νίκος, με το γλυκό του πάντα ύφος, γιατί αγαπά αυτό το κομμάτι, η Χριστίνα ένιωσε την ανάγκη να του μιλήσει. Δάκρυα ασταμάτητα έτρεχαν από τα μάτια της, και μιλούσε, μιλούσε, μιλούσε μέχρι που άκουσε το αυτοκίνητο του πατέρα της να πλησιάζει. Τότε ξαφνικά συνήλθε και παρακάλεσε τον δάσκαλό της να της υποσχεθεί πως δεν θα πει τίποτα στους γονείς της. Ο κύριος Νίκος έμεινε άφωνος! Η Χριστίνα με τόσα ταλέντα, πανέξυπνη και τόσο όμορφη, να αισθάνεται τόσο αρνητικά για τον εαυτό της! Πόσο άσχημα που περνά στο σχολείο και πόσο φοβισμένη την άκουσε! «Χριστίνα μου, αύριο που θα έρθεις, θέλω να συνεχίσουμε την κουβέντα μας. Υποσχέσου μου ότι θα το κάνουμε!»

Με την υπόσχεση αυτή έφυγε σκουπίζοντας τα δάκρυά της. Είπε στον πατέρα της πως έχει δυνατό πονοκέφαλο και πως είναι πολύ κουρασμένη από το μάθημα.

ΣΤΑΜΑΤΑ!: Πώς νομίζεις ότι θα εξελιχθεί η ιστορία;

Προτεινόμενο τέλος της ιστορίας

Κάθε μέρα, για μια ολόκληρη εβδομάδα, μιλούσε με τον δάσκαλό της η Χριστίνα. Δεν έκαναν μάθημα ολόκληρη την εβδομάδα. Την άκουγε προσεκτικά και μετά της μιλούσε για τόσα και τόσα! Της είπε τόσα πολλά, που σχεδόν την έπεισε. Την έπεισε πως αξίζει πολλά, δεν φταίει σε τίποτα και κυρίως πως πρέπει να μιλήσει στη δασκάλα της. Η Χριστίνα νύκτες ολόκληρες καθόταν στο κρεβάτι αγκαλιά με τη Λευκή προσπαθώντας να αποφασίσει τις επόμενες κινήσεις της. Η φωνή του δασκάλου της ήταν συνέχεια στο μυαλό της. «Χριστίνα μου, αυτό είναι εκφοβισμός. Δεν μπορείς να τα βγάλεις πέρα μόνη σου, πρέπει να μιλήσεις με τη δασκάλα σου, πρέπει να τα πεις όλα στους γονείς σου! Χρειάζεσαι βοήθεια, αξίζεις πολλά!».

Η Χριστίνα, λίγο πριν κλείσει το σχολείο, πήρε τη μεγάλη απόφαση! Μίλησε στη δασκάλα της και της είπε τα πάντα! Την αγαπά τη δασκάλα της, γιατί και αυτή την αγαπά. Η δασκάλα την άκουσε προσεκτικά και τη διαβεβαίωσε πως θα τη βοηθήσει και μαζί θα αλλάξουν τα δεδομένα. «Κανένα παιδί δεν πρέπει να αισθάνεται αβοήθητο και φοβισμένο.» της είπε και η Χριστίνα σκέφτηκε πως ο κύριος Νίκος είχε τόσο δίκαιο! Αισθάνθηκε ξαφνικά ασφάλεια κι ας ήταν το σχολείο που τη φόβιζε τόσο και της πάγωνε τα χέρια και τα πόδια. Το μεσημέρι, όταν η μητέρα την πήρε από το σχολείο, η Χριστίνα της ζήτησε να καθίσουν στο πάρκο δίπλα από το σπίτι της και να μιλήσουν για λίγο. Μίλησαν όμως για πολλά! Δεν κατάλαβαν πώς πέρασαν οι ώρες! Αγκαλιασμένες στο παγκάκι μιλούσαν όλο το απόγευμα μέχρι που σχόλασε ο πατέρας και της βρήκε στο ίδιο παγκάκι να συνεχίζουν την κουβέντα τους ασταμάτητα. «Μαζί θα τα λύσουμε όλα, μωρό μου!», της υποσχέθηκε ο πατέρας που δεν του φάνηκαν καθόλου ασήμαντα αυτά που για ώρα μοιράστηκε μαζί του η Χριστίνα. Και η μητέρα, με δακρυσμένα μάτια, της επιβεβαίωσε πόσο την αγαπά και πόσο εξακολουθεί να πιστεύει στις δυνάμεις της.

Στην τελική γιορτή η Χριστίνα τραγούδησε τα αγαπημένα της τραγούδια μπροστά σε όλα τα παιδιά του σχολείου. Τα κορίτσια της τάξης της βρέθηκαν μαζεμένα τριγύρω της να συζητούν πόσο ωραία τραγουδά και να σχεδιάζουν το πρώτο ροκ συγκρότημα του σχολείου τους. Ένοιωσε υπέροχα και πρωταγωνίστρια της βραδιάς. Το απόγευμα την επισκέφθηκαν στο σπίτι τρεις συμμαθήτριάς της και άρχισαν τις προετοιμασίες για την επόμενη καλλιτεχνική βραδιά.

«Η ζωή μπορεί να είναι ωραία!» σκέφτηκε η Χριστίνα. Και η μουσική γέμισε την καρδιά της, την περικύκλωσε και έπνιξε στη μελωδία ολόκληρο το κορμί της, το σχολείο, τη γειτονιά, ξεπλένοντας μακριά τη μοναξιά!

Α΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1. Πώς νομίζετε ότι ένιωθε αρχικά η Χριστίνα στο σχολείο, καθημερινά;

.....

.....

2. Νομίζετε ότι η Χριστίνα φταίει για το πώς της συμπεριφέρονται τα υπόλοιπα παιδιά;

.....

.....

3. Γιατί πιστεύετε ότι συμπεριφέρονται στη Χριστίνα τα υπόλοιπα παιδιά με αυτό τον τρόπο;

.....

.....

4. Έχετε παρατηρήσει το φαινόμενο του εκφοβισμού να συμβαίνει σε κάποιο παιδί από το σχολείο σας;

.....

.....

Β΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

1. Ζωγραφίζω ένα μέρος της ιστορίας που επέλεξα.
2. Ζωγραφίζω το τέλος της ιστορίας.

Γ' ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΣΕΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΥΠΟΔΥΣΗ ΡΟΛΩΝ (ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ)

Στην ιστορία, η Χριστίνα αποφάσισε να μιλήσει αρχικά στο δάσκαλο της κιθάρας, μετά στη δασκάλα της και στη συνέχεια τους γονείς της για το πώς αισθάνεται σχετικά με τον τρόπο που της συμπεριφέρονται.

Τα παιδιά δραματοποιούν το διάλογο.

Στόχος:

Τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν ότι υπάρχουν τρόποι να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο του εκφοβισμού. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, να κατανοήσουν και να δραματοποιήσουν τον τρόπο με τον οποίο η Χριστίνα χειρίστηκε την εκφοβιστική συμπεριφορά που δεχόταν από τους συμμαθητές της.

4.Μάτια κλειστά!

Η Νατάσα είναι πανέμορφη. Πάντα ήταν όμορφη, από μωρό. Στη γειτονιά τη θαύμαζαν για τα τεράστια πράσινα μάτια της. Όλοι θαύμαζαν το πανέμορφο πρόσωπό της, αλλά κοιτούσαν με συμπόνια και οίκτο το τσαλακωμένο της κορμάκι. Τσαλακωμένο το νιώθει μέχρι σήμερα. Καθισμένη στο καροτσάκι της, περιμένει με ανυπομονησία να κτυπήσει το κουδούνι για να σχολάσουν.

Αύριο είναι Σάββατο και είναι χαρούμενη που θα παραμείνει στο σπίτι για λίγο. Πάντα είναι χαρούμενη, όταν δεν έχει σχολείο. Παρά τις δυσκολίες, η Νατάσα δεν τα βάζει εύκολα κάτω και οι φίλοι της τη ξεχωρίζουν από το τρανταχτό, δυνατό της γέλιο. Πάντα χαμογελά και χαίρεται τη ζωή, έστω και στο τροχοκάθισμα! Έτσι είναι η δική της ζωή! «Μια ζωή στους τροχούς, σαν πατίνι η ζωή μου!» λέει και γελά. Πάντα ήταν χαρούμενη η Νατάσα και ένιωθε δυνατή. Μέχρι που άλλαξε σχολείο, με τη μετάθεση του πατέρα της.

Τώρα σταμάτησε να γελά δυνατά και τρανταχτά, σταμάτησε ακόμα και να χαμογελά. Δεν έχει όρεξη για αστεία και πειράγματα και όλη μέρα στο σπίτι βρίσκεται κλειδωμένη στο δωμάτιό της να ακούει μουσική και να ξαπλώνει στο κρεβάτι. Δεν έχει όρεξη να διαβάσει και δεν τη νοιάζει που οι βαθμοί της πάνε από το κακό στο χειρότερο. Δεν διασκεδάζει πια με το μικρό της αδελφό και δεν βρίσκει νόημα σε πράγματα που προηγουμένως αγαπούσε με πάθος! Τη ζωγραφική, την τηλεόραση, τον υπολογιστή. Κυρίως τον υπολογιστή. Σκέφτεται πως ίσως δεν πρέπει να ξανανοίξει τον υπολογιστή. Ίσως να πρέπει να αποφύγει το διαδίκτυο και απλά να παραμείνει στο δωμάτιό της ολόκληρο το σαββατοκύριακο, μακριά από όλους και όλα.

Όλοι στο σπίτι έχουν προσέξει την αλλαγή. Η Νατάσα μοιάζει τόσο διαφορετική. Δεν μένει μαζί τους λεπτό και δεν χαίρεται με τίποτα. Είναι συνέχεια σκεπτική και θυμώνει τόσο εύκολα. Θυμώνει με όλους! Ακόμη και με το μικρό της αδελφό, κι ας είναι μόνο τεσσάρων χρονών. Κι ας τον υπεραγαπά και τον θεωρεί το καλύτερο δώρο που της έκαναν ποτέ οι γονείς της. Ποτέ δεν θύμωνε μαζί του. Τώρα δεν τον αντέχει. Και αυτός το αισθάνεται και δεν τρέχει κοντά της όπως πριν. Αντίθετα, την ενοχλεί όλο και περισσότερο και την αναγκάζει να βάλει τις φωνές για να την αφήσει ήσυχη. Οι γονείς της είναι σίγουροι πως δεν έχει συμβεί κάτι. «Φαίνεται θα άρχισε η εφηβεία, αλλά θα περάσει.» είπε ο πατέρας. Η μητέρα, παρά την αγωνία της, το δέχτηκε και αποφάσισε να μη δίνει τόση σημασία στις παράλογες απαιτήσεις και τα συχνά ξεσπάσματα θυμού της.

Μόνο η Μελίνα, η καλύτερή της, φίλη ξέρει τι συμβαίνει. Κάθεται σήμερα στο μπαλκόνι και σκέφτεται πάλι τη Νατάσα να κλαίει το διάλειμμα και χωρίς να το καταλάβει δακρύζει και η ίδια. Πόσο άσχημα νιώθει που δεν είπε τίποτα! Δεν την υπερασπίστηκε και δεν την προστάτευσε. Είναι όμως η πιο καλή της φίλη και την αγαπά πολύ. Πώς μπόρεσε να της συμπεριφερθεί τόσο απάνθρωπα! Φοβήθηκε τα υπόλοιπα παιδιά και σκέφτηκε πως θα την αποκλείσουν και αυτήν από την παρέα.

Χτες όμως το διάλειμμα τα παιδιά το παράκαναν! Μαζεύτηκαν γύρω από τη Νατάσα και άρχισαν να την κοροϊδεύουν. Της άρπαξαν όλα τα πράγματά της, το φαγητό και το ποτό της, της έβγαλαν το σταυρό που φορούσε στο λαιμό και τον πέταξαν φωνάζοντας δυνατά «Αν μπορείς έλα να τον πάρεις!». Όχι όλα τα παιδιά. Μονάχα ο Σταύρος και ο Γιώργος, οι πιο μάγκες του σχολείου. Τα άλλα παιδιά απλά κοιτούσαν, χωρίς να κάνουν τίποτα. Θέλουν να είναι, βλέπεις, πάντα φίλοι με τον Σταύρο και τον Γιώργο, γιατί αυτοί είναι δυνατοί, αστείοι και πολύ καλοί αθλητές. Στα πάρτι είναι πάντα πρωταγωνιστές και χορεύουν καλύτερα από όλους. Έτσι κανείς δεν μίλησε, παρά το γεγονός ότι η Νατάσα λούστηκε τα κλάματα και για πρώτη φορά έκλαιγε με αναφιλητά μπροστά σε όλη την τάξη. Κανείς δεν μίλησε! Ούτε η Μελίνα βρήκε το κουράγιο! Παρόλο που κρίνει τη συμπεριφορά τους απαράδεκτη, εντούτοις δεν τόλμησε να τους σταματήσει.

Η Μελίνα ξέρει πως τα αγόρια δεν σταματούν τα πειράγματα στο σχολείο. Ξέρει για τα ενοχλητικά και απειλητικά μηνύματα που στέλλουν στη Νατάσα στο κινητό και στον υπολογιστή. Ξέρει πως η Νατάσα δεν χρησιμοποιεί πλέον το κινητό της και αποφεύγει να ανοίξει τον υπολογιστή. Σκέφτεται να την πάρει τηλέφωνο στο σπίτι, αλλά ντρέπεται!

Η Νατάσα κλεισμένη στο δωμάτιό της νιώθει μόνη όσο ποτέ. Για πρώτη φορά στη ζωή της σκέφτεται πόσο διαφέρει και δεν θέλει να διαφέρει. Αν μπορούσε να περπατήσει, να τρέξει με τα υπόλοιπα παιδιά, να διασκεδάσει σαν όλους τους άλλους ίσως να μην συνέβαιναν όλα αυτά. Αισθάνεται αβοήθητη και τόσο διαφορετική. Μισά το καρτοσάκι και τη φυσιοθεραπεία που χρόνια την ταλαιπωρεί χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Θα τα σταματήσει! Έτσι και αλλιώς, τίποτα δεν μπορεί να αλλάξει! Με το δίκαιο τους την αποφεύγουν, σκέφτεται. Χωρίς να περπατάς δεν μπορείς να ζεις και να διασκεδάσεις! Ακόμη και η Μελίνα, η Μελίνα της που αγαπά τόσο πολύ, η κολλητή της φίλη που μοιράζονται τόσα μυστικά, ακόμη και αυτή πρέπει να την έχει βαρεθεί, σκέφτεται. Θα προσποιείται πως τη νοιάζεται, αλλά στην ουσία τη λυπάται. Η Νατάσα δεν θέλει να τη λυπούνται. Κλείνει τα μάτια και σκέφτεται. Σκέφτεται τον εαυτό της να περπατά, να τρέχει, να χοροπηδά και είναι τόσο μα τόσο ευτυχισμένη! Θέλει να κλείσει τα μάτια και όλα να είναι διαφορετικά. Να κλείσει τα μάτια και να γίνει σαν όλα τα παιδιά! Να κλείσει τα μάτια και να μπορεί να διασκεδάσει ξανά!

Το ελαφρύ χτύπημα στην πόρτα ανάγκασε τη Νατάσα να ανοίξει τα μεγάλα πράσινα μάτια της. Δεν θέλει να δει κανένα. «Ποιος κτυπά άραγε;» σκέφτηκε. Ίσως ο μικρός της αδελφός να έχει ξανά όρεξη να την εκνευρίσει. Μια σιγανή, ψιθυριστή φωνή ακούστηκε στο βάθος και η Νατάσα γρήγορα αντιλήφθηκε ότι ήταν η Μελίνα. Η Μελίνα μπήκε στο δωμάτιο σιγά-σιγά και ξάπλωσε δίπλα στη Νατάσα. Της έπιασε το χέρι και για αρκετή ώρα έμειναν σιωπηλές χωρίς να κοιταχτούν στα μάτια. Ξαφνικά η Μελίνα αγκάλιασε σφιχτά τη Νατάσα και ξέσπασε σε λυγμούς. «Συγχώρεσε με, φιλενάδα. Ντρέπομαι για μένα, που δεν σου συμπαραστάθηκα. Είσαι η καλύτερή μου φίλη, χωρίς εσένα νιώθω τόσο μόνη. Ορκίσου μου πως θα είμαστε πάντα φίλες!». Η Μελίνα άρχισε να μιλά ακατάπαυστα σε τέτοιο βαθμό που η Νατάσα έβαλε ξαφνικά τα γέλια! Αυτά τα τρανταχτά γέλια που είχε τόσο καιρό να ακούσει η Μελίνα.! Κλεισμένες στο δωμάτιο για ώρες μιλούσαν ασταμάτητα, γελούσαν και πείραζαν η μια την άλλη, όπως παλιά.

ΣΤΑΜΑΤΑ!: Πώς νομίζεις ότι θα εξελιχθεί η ιστορία;

Προτεινόμενο τέλος της ιστορίας:

Στο σχολείο η Μελίνα στάθηκε στο πλευρό της Νατάσας και αποφάσισε να μιλήσει σε όλα τα παιδιά για τον εκφοβισμό και την κακοποίηση που δέχεται η φίλη της. Η Νατάσα βρήκε το κουράγιο να υπερασπισθεί τον εαυτό της και να συζητήσει στην τάξη τη διαφορετικότητά της. Η δασκάλα αποφάσισε να διοργανώσει πολλές δραστηριότητες για την αποδοχή της διαφορετικότητας και ο Σταύρος και ο Γιώργος ορίστηκαν υπεύθυνοι για την «εκστρατεία».

Σήμερα η Νατάσα μαζί με τη Μελίνα και την Ελένη είναι στο πάρκο και συζητούν για το σχολείο και τα μαθήματα. Η Νατάσα σκέφτεται πως μπορεί να υπάρχει ζωή, φιλία, χαρά, διασκέδαση, κι ας μην υπάρχει περπάτημα, τρέξιμο και χορός! Η ζωή στο τροχοκάθισμα έχει την ίδια αξία! Νιώθει καλά με τον εαυτό της, κι ας διαφέρει!

Α΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1. Ποιοι είναι οι πρωταγωνιστές της ιστορίας;

Προσδιορίστε τα παιδιά-δράστες, το παιδί-στόχο και τους θεατές.

.....
.....
.....

2. Πώς νιώθει η Νατάσα;

.....
.....
.....

3. Πώς άραγε νιώθει η Μελίνα για τον τρόπο που συμπεριφέρονται τα άλλα παιδιά στη φίλη της αλλά και για τη δική της στάση;

.....
.....
.....

4. Για ποιους λόγους τα παιδιά – δράστες εκφοβίζουν τη Νατάσα;

.....
.....
.....

Β΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

1. Ζωγραφίζω ένα μέρος της ιστορίας που επέλεξα.
2. Ζωγραφίζω το τέλος της ιστορίας.

**Γ΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΣΕΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΥΠΟΔΥΣΗ ΡΟΛΩΝ
(ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ)**

Στην ιστορία η Μελίνα αποφασίζει να στηρίξει τη Νατάσα και να μιλήσουν στα άλλα παιδιά για τον εκφοβισμό και τη διαφορετικότητα.

Τα παιδιά δραματοποιούν το διάλογο ανάμεσα στη Μελίνα, τη Νατάσα και τους συμμαθητές τους.

Στόχος:

- Τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν ότι υπάρχουν τρόποι να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού.
- Τα παιδιά να ευαισθητοποιούν στη διαφορετικότητα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Πώς να σε

βοηθήσουμε;

Είστε συμμαθητής/τρια κάποιου παιδιού που δέχεται βιώνει εκφοβισμό λόγω διαφορετικότητας. Σκεφτείτε τρόπους με τους οποίους μπορείτε να βοηθήσετε το παιδί αυτό να αισθανθεί καλύτερα.

1.....
.....
.....
.....

2.....
.....
.....
.....

3.....
.....
.....
.....

4.....
.....
.....
.....

5. Πανικός στον Κυβερνοχώρο

Όπως λέμε πανικός στους αιθέρες! Κάπως έτσι ένιωθε ο Σιερίφ κάθε φορά που πατούσε το «ON» στον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Κάπως έτσι άρχισε τελευταία να νιώθει και κάθε φορά που ερχόταν μήνυμα στο κινητό. Τα χέρια του έτρεμαν, η καρδιά του κτυπούσε δυνατά, το κορμί του δεν τον κρατούσε στο έδαφος και ένιωθε τη γη να χάνεται κάτω από τα πόδια του. Πώς έγινε αυτό από τη μια στιγμή στην άλλη; Πάντα αγαπούσε να περνά ώρες στον υπολογιστή. Πάντα αγαπούσε να περνά ώρες στο δωμάτιό του κλεισμένος. Τώρα τελευταία δεν αντέχει τη μοναξιά και δεν αντέχει ούτε το υπνοδωμάτιό του.

Άρχισε να νιώθει τα παράξενα τούτα συναισθήματα φόβου μόνο με την ιδέα ότι ο υπολογιστής και το κινητό του βρίσκονται και αυτά στο υπνοδωμάτιό του. Τώρα τελευταία άρχισε να αισθάνεται άβολα ακόμα και στην κρεβατοκάμαρά του, στον πιο δικό του χώρο. Σχετικά δικό του δηλαδή, γιατί τον μοιραζόταν με τον μικρότερό του αδελφό. Πέντε αδέρφια έχει ο Σιερίφ, δύο αγόρια και τρία κορίτσια. Η μητέρα και ο πατέρας του, από το Κουρδιστάν, εργάζονται και οι δύο πολλές ώρες για να καταφέρουν να μεγαλώσουν τα πέντε παιδιά τους, που μια νύκτα πριν από τέσσερα χρόνια κουβάλησαν (έτσι θυμάται ο Σιερίφ το ταξίδι, σαν κουβάλημα στα χέρια του πατέρα και της μητέρας του) στη μικρή τούτη χώρα και εγκαταστάθηκαν στη μικρή τούτη πόλη με όνειρο και ελπίδα μια καλύτερη ζωή.

Κι όμως, κάποτε θυμάται ότι του άρεσε να περνά τόσες ώρες στον υπολογιστή. Τον υπολογιστή που τόσο πολύ επίμονα ζητούσε να του αγοράσει ο πατέρας του, κι ας ήξερε πόσο δύσκολα τα βγάζουν πέρα οικονομικά. Τον χρειάζονταν όμως όλα τα παιδιά και για το σχολείο και έτσι πέρσι στα γενέθλιά του ο πατέρας τού αγόρασε το μαγικό κουτί με την υπόσχεση να το χρησιμοποιούν όλα τα παιδιά. Πόση χαρά και πόση ευτυχία ένωσε εκείνη τη μέρα!

Σαν να πέρασαν χρόνια από τότε! Θυμάται πως περίμενε με αγωνία να τελειώσει τα μαθήματά του και να ανοίξει τον υπολογιστή. Θυμάται πόσο ανυπόμονα περίμενε τα αδέρφια του να τελειώσουν από τον υπολογιστή και να έρθει η δική του η σειρά. «Σαν μεγαλώσω θα σπουδάσω computers και θα φτιάχνω υπολογιστές», έλεγε μέχρι πριν από λίγο καιρό. Είχε γίνει πλέον «ειδικός» σε αυτά τα ηλεκτρονικά, όπως συνηθίζει να τα λέει η μητέρα του. Έχει e-mail, msn, face- book, μέχρι και ηλεκτρονική φάρμα, με σιτάρι, αγελάδες και όλα τα σχετικά.

Τελευταία όμως δεν ασχολείται καθόλου με τον υπολογιστή. Παγώνει στην ιδέα να χρησιμοποιήσει τον υπολογιστή και μετά από μεγάλη προσπάθεια και πάλη με τον εαυτό του αποφασίζει να διαβάσει τα μηνύματά του. Τρέμει στη σκέψη τι τον περιμένει κάθε φορά. Πάνε μήνες που η ζωή του έγινε αφόρητη! Πάνε μήνες που αισθάνεται στόχος και φοβάται να πατήσει τα κουμπιά. Δεν το έχει μοιραστεί με κανένα. Αισθάνεται αβοήθητος, απελπισμένος και τόσο μα τόσο φοβισμένος.

Σήμερα αποφασίζει τελικά να πατήσει το κουμπί και βλέπει ξανά μπροστά του σειρά από μηνύματα να περιμένουν να τα διαβάσει. Μοιάζουν σαν έτοιμα να τον καταβροχθίσουν!

Μηνύματα γεμάτα μίσος, βρισιές και ειρωνεία. Μηνύματα ανώνυμα, αλλά που ο ίδιος γνωρίζει από πού προέρχονται. Στο σχολείο μια ομάδα συμμαθητών του δεν τον αφήνουν να ησυχάσει λεπτό. Τον βάλανε στόχο και τον πυροβολούν καθημερινά, τον πυροβολούν όχι με λόγια, ούτε με πράξεις, αλλά μέσα από τον αγαπημένο του υπολογιστή και το φθινό λατρευτό κινητό που αγόρασε το καλοκαίρι, όταν μάζεψε τα λεφτά δουλεύοντας στην ταβέρνα ενός φίλου του πατέρα του. Ηλεκτρονικά μηνύματα στο msn, ή στον face –book, παντού, τον υποδέχονται με κακία και μοιάζουν να γεμίζουν το δωμάτιο. Το κεφάλι του αρχίζει να πονάει, καθώς προσπαθεί να τα διαβάσει! «Καλώς το κατσαρό μαλλί...», «Καλώς τον μαύρο, τον σκύλο τον αράπη...», «Καλώς τον καρβουνιάρη με τα στραβά δόντια...». Κουίζ στο facebook: «Ποιος είναι ο χειρότερος μαθητής της τάξης?»... και άλλα τέτοια πολλά!

Ντρέπεται για τον εαυτό του. Ντρέπεται για τα κατσαρά του μαλλιά, το κορμί του που δεν μεγαλώνει και δεν αλλάζει όπως των υπόλοιπων συνομηλίκων του, το χρώμα του δέρματός του που είναι τόσο διαφορετικό, τα δόντια του που είναι στραβά και προπαντός τον τρόπο που μιλά τα ελληνικά. Τα ελληνικά που τον δυσκολεύουν πολύ, μα τόσο πολύ! Αισθάνεται άβολα σε τούτο το κορμί. Θέλει να γίνει ψηλός, γεροδεμένος, ξανθός ή το πολύ καστανός, και να γίνει ο πιο καλός μαθητής. Νιώθει όμως στην πραγματικότητα πως είναι τόσο άσχημος, μελαμψός, μικροκαμωμένος σαν μωρό νηπιαγωγείου και εγκλωβισμένος σε τούτο το μικροκαμωμένο κορμί. Διαφέρει και το ξέρει! Διαφέρει και δεν θέλει!

Στο κινητό τα μηνύματα βροχή. «Είσαι σαν μελιτζάνα», «Μοιάζεις με καρβουνάκι», «Είσαι άσχημος και χαζός», «Είσαι, είσαι, είσαι...». Ο Σιερίφ ξαπλώνει στο κρεβάτι, βάζει τα κλάματα και αποκοιμάται εξαντλημένος. Ονειρεύεται τον εαυτό του δυνατό, ψηλό σαν όλα τα αγόρια του Γυμνασίου, με μακριά ξανθιά μαλλιά, πράσινα μάτια μεγάλα και κάτασπρα, ολόισια δόντια. Κοιμάται ήρεμα και το πρωί δεν θέλει να πάει σχολείο. Θέλει να συνεχίσει να ονειρεύεται!

Προσποιείται τον άρρωστο για τρίτη φορά σε μιαν εβδομάδα και η μητέρα του αρχίζει να ανησυχεί μήπως κάτι του συμβαίνει. Προσπαθεί να τον πλησιάσει, να συζητήσουν, να της πει αν κάτι τον βασανίζει, μα ο Σιερίφ κρατά το στόμα ερμητικά κλειστό. «Δεν έχω τίποτα μαμά, πονοκέφαλο έχω από το πολύ διάβασμα»! Τι να της πει, πως νιώθει άσχημος και μισά τον εαυτό του; Πως στο σχολείο φοβάται να πάει, μη δει μπροστά του τα άλλα παιδιά και αρχίσουν τα πειράγματα; Πως θα ήθελε να ήταν άλλος; Μα η μητέρα δεν θα καταλάβει! Θα του ξαναπεί πόσο όμορφος και έξυπνος είναι και αυτός δεν θα πιστέψει ούτε λέξη!

Σηκώθηκε βαριεστημένα, ντύθηκε χωρίς να κοιταχτεί στον καθρέφτη και έφυγε βιαστικά για το σχολείο. Δεν κοιτάζεται πλέον στον καθρέφτη. Δεν του αρέσει αυτό που βλέπει και αποφάσισε να μην ξανακοιτάξει ποτέ πια τον εαυτό του στον καθρέφτη!

Τρέχοντας να ανεβεί τη σκάλα του σχολείου, βλέπει μπροστά του την παρέα που τον ενοχλεί συστηματικά να τον κοιτούν όλοι με ένα επίμονο, ανατριχιαστικό βλέμμα. Πηγαίνει προς το μέρος τους και η καρδιά του πάει να σπάσει. Είναι νωρίς και δεν υπάρχουν πολλοί μαθητές στο σχολείο. Η παρέα τον φτάνει και τον σπρώχνει με δύναμη

στο έδαφος. Την ίδια στιγμή με το κινητό αρχίζουν να τον φωτογραφίζουν ασταμάτητα. Είχε βγει πολύ αστείος με ένα χαζό ύφος και φοβισμένο βλέμμα. Αμέσως η παρέα ανέβασε τη φωτογραφία στο face-book, αφού προηγουμένως την είχε επεξεργαστεί. Και τι δεν έκανε ... Είχε ζωγραφίσει πάνω από το κεφάλι του μια τεράστια ψείρα, τόσο τεράστια που νόμιζες πως ήταν караβίδα! Μεγάλωσε τα δόντια του και τα έκανε τεράστια. Τον χρωμάτισαν ακόμη πιο μαύρο και από κάρβουνο. Έβαλαν ως τίτλο: «Το αγόρι από το καρβουνοχώρι!» Ακολούθως, έστειλαν το μήνυμα σε όλους τους συμμαθητές του!

ΣΤΑΜΑΤΑ!: Πώς νομίζεις ότι θα εξελιχθεί η ιστορία;

Προτεινόμενο τέλος της ιστορίας:

Στο σχολείο ο Σιερίφ ούτε που μιλιότανε, ήθελε να ανοίξει η γη να τον καταπιεί. Ήθελε να τα αγνοήσει όλα αυτά και να περάσει απαρατήρητος, αλλά ήταν εξαιρετικά δύσκολο. Ο φόβος που διαγραφόταν στο πρόσωπό του τον πρόδιδε. Ευχότανε να είχε ένα μαγικό μανδύα που θα τον έκανε άορατο. Αλλά πού τέτοια τύχη! Η παρέα δεν θα ησύχαζε, αν δεν έβλεπε το «μεγαλείο» του προσώπου του κάθε φορά που πήγαινε να βάλει τα κλάματα. «Καλώς το αγόρι τον καρβουνιάρη!...». «Τι έγινε ρε Σιερίφ; Γιατί δεν μένεις σπίτι σου; Για να μας κολλήσεις και μας από τις αναρίθμητες ψείρες που έκαναν φωλιά στο κεφάλι σου;». Τριγύρω ο χώρος γέμισε με χλευασμούς και γέλια. Ο Σιερίφ δεν άντεξε και για ακόμη μια φορά έβαλε τα κλάματα. Και όσο παραπάνω έκλαιγε, τόσο περισσότερο τον κορόιδευαν. «Να μπορούσες μια φορά απλά να σταθείς στα πόδια σου και να υποστηρίξεις τον εαυτό σου, πώς μπορεί να το δέχεται όλο αυτό;» έλεγε από μέσα της η Μιράντα.

Η Μιράντα ήταν η καλή φίλη του Σιερίφ. Φίλη, γειτόνισσα και πάντα γλυκιά και τρυφερή μαζί του. Σαν πρωτοήρθε στο σχολείο, τον βοηθούσε στα ελληνικά και ο Σιερίφ τη βοηθούσε στα μαθηματικά. Ο Σιερίφ δυσκολευόταν σε όλα τα μαθήματα, αλλά ήταν ο πρώτος στα μαθηματικά. Λάτρευε τα μαθηματικά και τους υπολογιστές. Μέχρι πρόσφατα δηλαδή, γιατί τώρα μόνο τα μαθηματικά αγαπά στο σχολείο. Η Μιράντα πήγαινε σπίτι του Σιερίφ τα απογεύματα, γιατί ήταν πολύ κοντά στο δικό της. Θυμάται την πρώτη φορά που πήγε σπίτι του πόσο άβολα ένιωθε, όταν είδε πόσο μικρό ήταν το διαμέρισμα και πόσα πολλά άτομα μπορούσαν να χωρέσουν σε αυτό. Της έκανε όμως εντύπωση πόσο χαρούμενοι και γελαστοί ήταν όλοι στο σπίτι. Λάτρευε τα φαγητά που έφτιαχνε η μητέρα του Σιερίφ και συχνά καθόταν μαζί τους στο τραπέζι για δείπνο. Ο πατέρας πάντα έλειπε, αφού δούλευε μέχρι αργά.

Στο σπίτι ο Σιερίφ δεν ήταν πια χαρούμενος και γελαστός. Συνεχώς καθόταν στην κουζίνα και ήταν πάντα αφηρημένος. Δεν ήθελε να πηγαίνει σχολείο· με δυσκολία πήγαινε, μετά από πολλά παρακάλια της μητέρας του. Μια μέρα τηλεφώνησαν στη μητέρα του από το σχολείο και της ανέφεραν ότι ο Σιερίφ δεν πήγε σχολείο. Αυτή ανησύχησε πάρα πολύ, γιατί ήταν σίγουρη πως το πρωί ο Σιερίφ ξεκίνησε για το σχολείο, όπως κάθε μέρα. Έφυγε γρήγορα από τη δουλειά και έτρεξε στο σπίτι. Εκεί βρήκε τον Σιερίφ καθισμένο στον καναπέ να κοιτάζει αφηρημένα το ταβάνι! Όταν τον ρώτησε γιατί δεν πήγε σχολείο, αυτός της απάντησε απότομα πως είναι άρρωστος και κατέβηκε στην αυλή.

Οι γονείς του Σιερίφ άρχισαν να ανησυχούν σοβαρά! Αποφάσισαν να μιλήσουν με τη Μιράντα, να τη ρωτήσουν τι συμβαίνει στο σχολείο. Η Μιράντα κάθισε με τους γονείς του Σιερίφ και τους είπε τα γεγονότα. Μιλούσε ασταμάτητα και ένιωθε όλο και καλύτερα που επιτέλους πήρε την απόφαση να βοηθήσει τον φίλο της. Όλοι μαζί, οι γονείς του και η Μιράντα, μπήκαν στο δωμάτιο του Σιερίφ και αποφάσισαν να μιλήσουν για το πρόβλημα και να βρουν λύσεις. Ο Σιερίφ ένιωθε να στέκεται ξανά στα πόδια του. Η συμπαράσταση της φίλης του ήταν αρκετή για να του δώσει κουράγιο να αντιμετωπίσει τον εκφοβισμό και τη βία που δεχόταν συστηματικά στο σχολείο. Ένωσε ξανά δυνατός

και έτοιμος να αντιμετωπίσει τα προβλήματά του. Πήρε αγκαλιά τη Μιράντα και το επόμενο πρωί μίλησαν και οι δύο στη δασκάλα και ζήτησαν τη βοήθειά της!

Πάνε πια μέρες από εκείνο το πρωινό που ο Σιερίφ πήρε τον εαυτό του στα χέρια του. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής δεν τον φοβίζει πια και το κινητό του έχει πάρει ξανά την προηγούμενή του θέση στη ζωή του. Αισθάνεται δυνατός και πιο σίγουρος για τον εαυτό του παρά ποτέ! Στάθηκε περήφανα μπροστά στον καθρέφτη που έβαλε στο δωμάτιό του, κτένισε με πάθος τα κατσαρά μαλλιά του και πήρε το δρόμο για το σχολείο.

Α΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1. Πως νομίζετε ότι νιώθει ο Σιερίφ ;

.....

.....

.....

.....

2. Πως άραγε νιώθει ο Σιερίφ, όταν αντιλαμβάνεται τη δύναμη που κρύβει μέσα του;

.....

.....

.....

3. Για ποιους λόγους, κατά τη γνώμη σας, τα παιδιά – δράστες εκφοβίζουν τον Σιερίφ;

.....

.....

.....

Β΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

1. Ζωγραφίζω ένα μέρος της ιστορίας που επέλεξα.
2. Ζωγραφίζω το τέλος της ιστορίας.

Γ' ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΣΕΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΥΠΟΔΥΣΗ ΡΟΛΩΝ (ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ)

Στην ιστορία, η Μιράντα αποφασίζει να στηρίξει τον Σιερίφ και να αντιμετωπίσουν μαζί το πρόβλημα του εκφοβισμού μέσα από τον υπολογιστή και την τεχνολογία γενικότερα.

Τα παιδιά δραματοποιούν το διάλογο ανάμεσα στον Σιερίφ, τη Μιράντα και τους συμμαθητές τους.

Στόχος:

- Τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν ότι υπάρχουν τρόποι να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού.
- Τα παιδιά να ευαισθητοποιούν στη διαφορετικότητα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Πώς να σε

βοηθήσουμε;

Σκεφτείτε τρόπους με τους οποίους μπορείτε να βοηθήσετε τον Σιερίφ να αισθανθεί καλύτερα.

1.....
.....
.....
.....

2.....
.....
.....
.....

3.....
.....
.....
.....

4.....
.....
.....
.....

Βιβλιογραφία

- Farrington, D.P. (1993). *Understanding and preventing bullying*. In M.Tonny and N. Morris (Eds). *Crime and Justice*, Vol 17, Chicago: University of Chicago Press.
- Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Cambridge, MA: Blackwell.
- Tattum, D and Tattum, E. (1992). *Social Education and Personal Development*. London,: David Fulton.
- Smith, P.K. Morita,Y., Junger-Tas, Olweus, D. Catanano, R. and Slee, P.T. (Eds) (1999). *The Nature of School Bullying: a Cross-National Perspective*. London: Routledge.
- Elliott, D. (1999). Editor's introduction. In D. Olweus & S. Limber (1999). *Blueprints for violence prevention: Bullying Prevention Program*. Institute of Behavioral Science, University of Colorado, Boulder, USA.
- Farrington, D. (1993). *Understanding and preventing bullying*. In M. Tonry (Ed.), *Crime and justice: A review of research*. Vol. 17 (pp.348-458). Chicago: University of Chicago Press.
- Hawker, D.S.J., Boulton, M.J. (2000). *Twenty years of research on peer victimization and psychological maladjustment: a meta-analytic review of cross-sectional studies*. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 41, 441-455.
- Junger-Tas, D. Olweus, R. Catalano, & P. Slee (Eds), *The nature of school bullying: A cross-national perspective* (pp.68-90). London, UK: Routledge.
- Olweus, D. (1978). *Aggression in the schools: Bullies and whipping boys*. Washington, D.C.: Hemisphere (Wiley).
- Olweus, D. (1991). *Bully/victim problems among schoolchildren: Basic facts and effects of a school based intervention program*. In D. Pepler and K. Rubin (Eds.), *The development and treatment of childhood aggression* (pp. 411-448). Hillsdale, N.J.: Erlbaum.
- Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Olweus, D. (1996). *The Revised Olweus Bully/Victim Questionnaire*. Research Center for Health promotion (Hemil Center). Bergen, Norway.

Olweus, D. (1999a). Sweden. In P.K. Smith, Y. Morita, J. Junger-Tas, D. Olweus, R. Catalano, & P. Slee (Eds), *The nature of school bullying: A cross-national perspective* (pp.7-27). London, UK: Routledge.

Olweus, D. (1999b). *Olweus' core programme against bullying and antisocial behavior: A teacher handbook*. Research Center for Health promotion (Hemil Center). Bergen, Norway.

Olweus, D., & Alsaker, F.D. (1991). *Assessing change in a cohort longitudinal study with hierarchical data*. In D. Magnusson, L.R. Bergman, G. Rudinger, and B. Törestad (Eds.), *Problems and methods in longitudinal research* (pp.107-132) New. York: Cambridge University Press.

Olweus, D., & Limber, S. (1999). *Blueprints for violence prevention: Bullying Prevention Program*. Institute of Behavioral Science, University of Colorado, Boulder, USA.

Smith, P.K. (1999). *England and Wales*. In P.K. Smith, Y. Morita, J.

Smith, P. K., Morita, Y., Junger-Tas, J., Olweus, D., Catalano, R., & Slee, P. (1999). (Eds.) *The nature of school bullying: A cross-national perspective*. London: Routledge.

Smith, P.K., & Sharp, S. (1994). *School bullying: Insights and perspectives*. Routledge.

Smith, A. D & Paternoster, R. (1987). 'The gender gap in theories of deviance: Issues and evidence'. Journal of Research in Crime and Delinquency, 24, p.p.140-172

Smith, D.J. (1995). 'Youth crime and conduct disorders. Trends patterns and causal explanations'. In M. Rutter & D.J Smith (Eds.), Psychosocial Disorders in Young People: Time trends and their causes, p.p.389-489. Chichester: Wiley

Pictures:

1. educationworld.com/school_violence.jpg
2. mrs-brunel.org/images/cartoon%20students2.gif
3. www.finandconvert.com/.../gold-medall.jpg
4. Bogs.voices.com/buzz/music-notes.jpg
5. www.ci.sealy.tx.us/images/clipart/spec_needs gif
6. www.funwadi.com/forum/lifezilla/computers